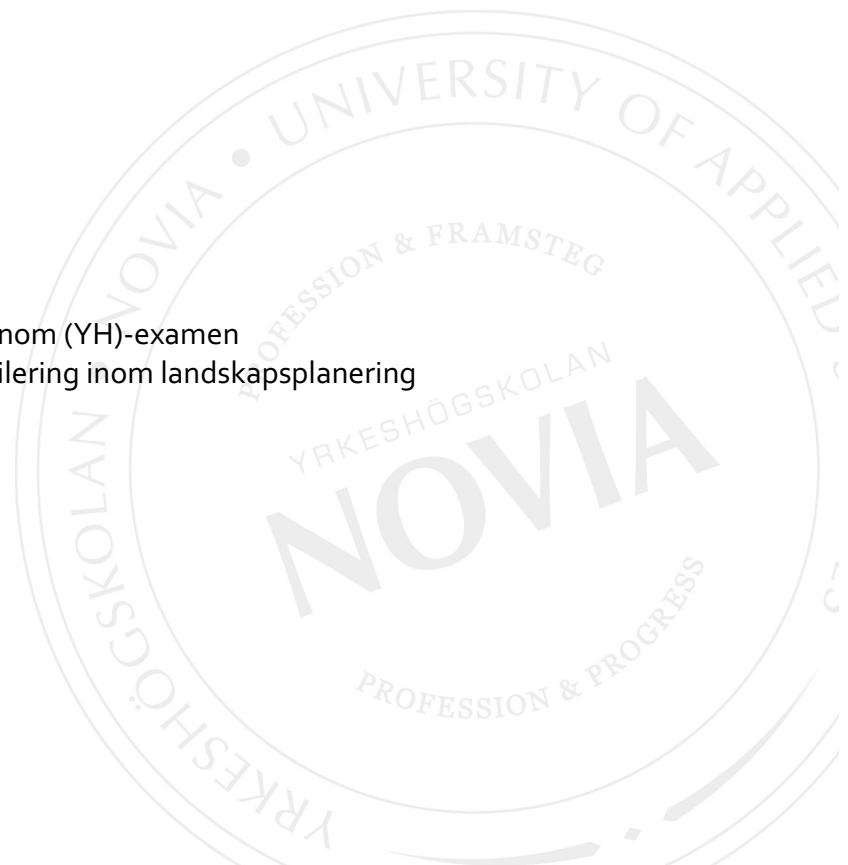

Teman i trädgården

Information och en guidebok för de tio vanligaste teman i de privata trädgårdarna.

Linda Holmström

Examensarbete för Hortonom (YH)-examen
Naturbruk och miljö; Profilering inom landskapsplanering
Raseborg 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Linda Holmström

Utbildning och ort: Hortonom (YH), Raseborg

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Landskapsplanering

Handledare: Anna Granberg

Titel: Teman i trädgården

Datum 4.5.2017 Sidantal 51

Bilagor 5

Abstrakt

Detta examensarbete handlar om temans definition, syfte och användning i de privata trädgårdarna i Finland. Tema kan definieras som den röda tråden i trädgården, men till skillnad från trend så är tema mera långsiktigt, och jämfört med stil som kan definieras genom konstnärliga drag så som den gotiska eller den japanska stilen, är tema ett mindre begrepp.

Varför är det då viktigt att tänka på ett tema innan man planerar trädgårdar? Det kan vara viktigt att ta i beaktande livssituationen av de som använder trädgården, och ännu viktigare att beakta vad de vill använda trädgården för. Arbetet behandlar också noggrannare hur man skall välja ett passligt tema för sin trädgård.

Med hjälp av egen undersökning, böcker, enkäter och intervjuer har jag fått fram de tio vanligaste teman som används. Dessa är Pollinerarnas trädgård, Moon garden, Ekologiskt och ätbart, Den historiska trädgården, Feng-Shui, Den engelska rosenträdgården, Stenträdgården, Färgträdgården, Barrväxternas trädgård samt Terrassträdgården. Alla dessa teman behandlas i arbetet, samt i slutet av arbetet finns en guidebok som skall hjälpa planeraren och trädgårdsägaren att välja ett passande tema samt plantskoleodlarna att marknadsföra sina växter.

Språk: Svenska Nyckelord: Tema, Trädgård, planering, Pollinerarnas trädgård, Moon garden, Ekologiskt och ätbart, Den historiska trädgården, Feng-Shui, Den engelska rosenträdgården, Stenträdgård, Färgträdgård, Barrväxternas trädgård, Terrassträdgård

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Linda Holmström

Koulutus ja paikkakunta: Hortonom (YH), Raasepori

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Maisemasuunnittelu

Ohjaaja(t): Anna Granberg

Nimike: Teemat puutarhassa

Päivämäärä 4.5.2017 Sivumäärä 51

Liitteet 5

Tiivistelmä

Tämä lopputyö käsittelee teeman tarkoitusta ja käyttöä yksityisillä pihilla Suomessa. Voi sanoa että teema on punainen lanka puutarhassa ja eroaa trendeistä ja tyyleistä. Trendi on lyhytaikaisempi ja tyyli käsittelee laajempaa aluetta, kuten eri maiden tyyliä, sekä enemmän taiteellisempia asioita puutarhassa, esimerkiksi japanilainen tai goottinen puutarha.

Miksi pitäisi ajatella teemaa ennen kun suunnittelee puutarhaa? Alussa pitää ottaa huomioon elämäntilanne, kuka puutarhaa käyttää sekä mitä puutarhastaan haluaa. Työ käsittelee tarkemmin myös miten teema valitaan puutarhaan sekä kertoo tarkemmin teeman käytöstä ja mahdollisuuksista.

Oman tutkimuksen, kirjojen, kyselyjen sekä haastattelujen avulla olen saanut esille kymmenen tavallista teemaa, joita käytetään Suomessa. Nämä ovat pölyttäjän puutarha, Moon garden, ekologinen ja syötävä puutarha, historiallinen puutarha, Feng-Shui, englantilainen ruusupuutarha, kivipuutarha, väripuutarha, havukasvien puutarha sekä terassipuutarha. Kaikkia näitä teemoja käsitellään työssäni, sekä työn lopussa löytyy liitteenä ohjekirja, jossa on vinkkejä teemoista.

Ohjekirjaa voi käyttää apuna esimerkiksi suunnittelussa, taimien myynnissä, teeman valinnassa tai kasvien markkinoinnissa.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Teema, puutarha, suunnittelu, pölyttäjän puutarha, Moon garden, ekologinen ja syötävä puutarha, historiallinen puutarha, Feng-Shui, englantilainen ruusupuutarha, kivipuutarha, väripuutarha, havukasvien puutarha, terassipuutarha

BACHELOR'S THESIS

Author: Linda Holmström

Degree Program: Hortonom (YH), Raasepori

Specialization: Landscape design

Supervisor(s): Anna Granberg

Title: Themes in the garden

Date 4.5.2017

Number of pages 51

Appendices 5

Abstract

This thesis is about what a theme is and how you can use it in private gardens in Finland. You can say that a theme is the guideline in the garden. The thesis also describes how a theme is different from trends and styles. A trend is a more narrow definition and a style is a broader definition and is often combined with artistic styles or countries, for example the Japanese garden or the gothic style.

Why should you think about a theme before you plan your garden? In the beginning, you need to ask yourself what do you want from your garden, who is going to use it and your situation in your life. The thesis describes more thoroughly how you can use a theme and what to think about.

With my own research, books, interweaves and questioners I have described the ten most popular themes in Finnish gardens. These are the Pollinators Garden, Moon Garden, Ecological and Eatable Garden, the Historic Garden, Feng-Shui, the English Rose Garden, Stone Garden, the Color Garden, the Conifer Garden and the Terrace Garden. All of these themes are described in the theses and in the end of the theses is a guidebook.

The guidebook has ideas and instructions to how you can use the themes. The guidebook can be used with in landscape designing, marketing of plants and when you need to choose a theme for your garden.

Language: Swedish

Key words: Theme, Garden, Planning, the Pollinators Garden, Moon Garden, Ecological and Eatable Garden, the Historic Garden, Feng-Shui, The English Rose Garden, Stone Garden, the Color Garden, the Conifer Garden, the Terrace Garden

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Syfte och problemprecisering	2
3	Vad är ett tema?	2
3.1	Hur definieras ett tema?	2
3.2	Hur skiljer sig teman från trender?.....	3
3.2.1	Orddefinition	3
3.2.2	Exempel på en trend.....	4
3.3	Hur skiljer sig teman från stilar?.....	4
3.3.1	Orddefinition	4
3.3.2	Exempel på en stil.....	5
4	Varför planera med teman?.....	5
4.1	Val av tema.....	7
5	Metoder och tillvägagångssätt	8
5.1	Intervju.....	8
5.2	Enkät.....	8
5.3	Litteraturundersökning	9
6	Resultat och tolkning.....	9
6.1	Intervjuernas resultat.....	9
6.2	Enkätens resultat.....	10
6.3	Resultat från litteraturundersökningen.....	13
6.4	Guidebok.....	14
7	De tio vanligaste teman.....	14
7.1	Pollinerarnas trädgård eller fjärilensträdgård	14
7.2	Moon garden	15
7.3	Ekologiskt och ätbart	16
7.4	Den historiska trädgården.....	17
7.5	Feng-Shui.....	19
7.6	Den engelska rosenträdgården/ Den romantiska rosenträdgården.....	20
7.7	Stenträdgård	21
7.8	Färgträdgård (Färgterapi-trädgård).....	22
7.9	Barrväxternas trädgård	24
7.10	Terrassträdgård eller stadsodlarens trädgård.....	24
8	Kritisk granskning och diskussion	26
9	Källförteckning.....	28
10	Bilagor	32

1 Inledning

Teman i trädgårdar är ett begrepp som man kan använda sig av då man själv anlägger sin egen trädgård, eller då en planerare skall planera någon annans trädgård. De vanligaste teman är till exempel olika trädgårdar som har sin egen röda tråd, så som de ekologiskt och ätbara trädgårdarna, eller ett färgtema, där till exempel alla blommor skall vara i olika vita nyanser.

Men teman behöver inte vara så klara. Det kan vara att temat är endast inhemska växter, temat kan vara enligt plantornas växtsätt eller kanske trädgården till och med berättar en saga. Kort sagt kan man säga att nästan alla trädgårdar har ett tema. En del är mer tydliga en andra, och vissa vet inte ens om att de har ett tema i sin trädgård. Oftast stöter man på teman som är relaterade till sin livssituation. Familjen har ofta en trädgård som är säker för barnen, och kanske har olika barnrelaterade moment som en liten ört låda där barnen själv får odla vad de vill. Då kanske temat är en säker trädgård, eller en trädgård för barnen, om man vill ha ett namn för det.

Att definiera ett tema kan vara svårare än man tror. Hur skiljer man teman, från trender och stilar? Ordet trend används för mer kortsiktigt och eventuellt i mindre skala än vad ett tema används för. En stil anses vara mer storskalig, och refererar till en större helhet, till exempel kan olika konstnärliga stilar som gotik och rokoko, eller landskapsstilar som den japanska trädgårdstilen användas. Detta diskuteras mera i senare skedet av arbetet.

Slutprodukten av detta arbete är en guidebok av de tio vanligaste teman som används i Finlands privata trädgårdar. Denna guidebok kan användas för att underlätta både planerarens arbete, och kundens val av tema för sin trädgård. Med guideboken kan planeraren lättare ge det kunden önskar sig.

2 Syfte och problemprecisering

Syftet med detta arbete är att få fram de vanligaste teman som används i Finland med tyngdpunkt för de privata trädgårdarna. Arbetet skall också ta fram hur dessa teman påverkar planerarnas jobb samt plantskoleodlarna.

Slutresultatet skall vara en guidebok som ger tips för hur man kan planera enligt de vanligaste teman och vad man skall tänka på, men den skall också ge förslag på olika växtalternativ som passar dessa teman.

Plantskoleodlarna skall också ha nytta av arbetet i form av guider eller tips för försäljningen av de olika växterna som de har på marknaden. Ett annat sätt att marknadsföra dem till exempel. Tanken är att denna guidebok skall ge en helhetsbild över ett tema, och därför underlätta jobbet för flera av de som jobbar inom den gröna sektorn, men också de som har allmänt intresse inom trädgårdsanläggning eller planering.

3 Vad är ett tema?

I detta stycke behandlas temans betydelse och funktion. Att definiera ett tema kan vara svårt, i och med att temans betydelse varierar enligt sammanhanget. Stycket behandlar också hur teman kan skilja sig från trender och stilar. Teman används också varierande mellan trend och stil, därför definierar jag tema noggrannare i detta kapitel.

3.1 Hur definieras ett tema?

Ett tema kan definieras som ett ord med hjälp av Svenska Akademiens Ordbok där tematrädgårdar är beskrivna som en trädgård som är anlagd enligt ett visst tema (SAOL, 2017, Bilaga nr.3). Ett tema kan vara ett intryck, doft, färg eller ett växtsätt. Till och med en saga kan vara ett tema som utspelar sig i trädgården.

Ett tema kan vara en personlig sak, eller något som är planerat för ett syfte. Detta syfte kan vara från att locka pollinerare, till att ha en trädgård som man kan ”äta sig igenom”. Det finns ett tema som passar bra för mörkret eller en så kallad Moon garden (se figur 1), som också är ett populärt tema och lär skall bli allt populärare då dagarna är korta och kvällarna långa. (Love to Know, Home and Garden, 2017)

Figur 1: Moon garden .(Bild av Geograph 2013)

Ett tema kan vara svårt att sätta fingret på, men det finns teman överallt. De äldre trädgårdarna följde ofta det tema som var populärt under den tiden då den blev anlagda men synd nog brukar dessa teman ofta glömmas bort. Ett tema är som kort sagt den röda tråden i trädgården.

Enligt Eva Wuite (Intervju 24.1, Bilaga nr 2) är teman mera innehållsmässiga, stilar borde vara mer i kontakt med byggnadens arkitektur och omgivningen. Trender består mer av detaljer, endera områdesvis eller av vissa växter, material och detaljer.

3.2 Hur skiljer sig teman från trender?

Det kan vara svårt att skilja på teman och trender, speciellt då det verkar som om böckerna använder sig av teman och trender som samma definition. Hur skiljer sig då teman och trender ifrån varandra?

”Men trenderna kommer och går, som Penny Snell uttrycker det. Ingenting i trädgården behöver vara permanent, förutom strukturen. När hon tröttnar på sina plantor gräver hon upp dem och säljer dem.” (Bergius, 2011)

3.2.1 Orddefinition

En trend är som definition någonting som kommer och går, snabbare än vad teman gör. Enligt SAOB:s ordbok (2007) (bilaga nr.3) kopplas en trend ofta till klädmode och detta förklarar hur trender fungerar; en sommar är det inne och en annan sommar är det en annan trend som är populär. En trend kan också användas för ett mindre område än ett tema.

3.2.2 Exempel på en trend

Dark forest (se figur 2 och 3) är en ny trend som består av mörka färger, och ett skräckromantiskt utseende. Växtvalen består av mörka växter, med olika bladformer och växtsätt. Färgvariationerna är mörkröd, lila och brons. (Allas, 2017). Denna trend har haft ett inflytande hos plantskoleodlarna under den senaste sommaren. Det hittas allt mera mörkbladiga växter samt olika dekorationsmöbler som kan användas med denna trend.

Figur 2 och 3. Figur 2 (fotshot, 2014) visar stilen hur man kan bygga med hjälp av olika material enligt denna trend. Figur 3 (Max Pixel, 2017) visar känslan man får av denna trend.

3.3 Hur skiljer sig teman från stilar?

En stil används efter de kända konstnärliga stilbegreppen, så som den gotiska stilen. Men en stil kan också användas för större helheter, så som den Japanska stilen. I sin korthet kanske man kan säga att en stil är ett större intryck man får av en trädgård. Till exempel är det helheten av trädgården som ger det japanska intrycket, fast man kanske inte använder sig av just de specifika växterna som vanligtvis används. Det är det slutliga intrycket och formen som ger stilen. (Stadens fastighetsverk, 2016)

3.3.1 Orddefinition

En stil är ett större sammanhang som används för trädgårdar. Enligt SAOB:s ordbok (2007) kan en stil vara ett konstnärligt drag som en gotisk trädgård, eller en stil som kommer från ett land (bilaga nr. 3). De landrelaterade stilarna är till exempel de Japanska trädgårdarna.

3.3.2 Exempel på en stil

Den japanska trädgården (se Figur 4) är en typisk stil som ofta används i olika trädgårdar för att få ett exotiskt alternativ. Den japanska trädgården kopplas också starkt till zenträdgården. Det beskrivande för denna trädgård är att det används sten, grus, sand, gräs och mossor med andra alternativa naturliga objekt som grund. Tanken med denna trädgårds stil är att den skall ha en lugnande effekt på besökaren. (Japan-guide, 2016)

Figur 4. Den japanska stilen (Aussieniks, 2017)

4 Varför planera med teman?

Kanske alla inte är medvetna om att det finns teman, och så som min undersökning visar, speciellt i enkäten (se figur 8) om temans påverkan på dagens plantodlare och försäljare samt planerare kommer att visa, har teman ofta glömts bort efter en tid. Och man skall komma ihåg att man inte behöver använda ett tema för hela trädgården, teman kan variera från olika delar av trädgården enligt dess behov skriver Snell (Bergius, 2011). Men den röda tråden skall finnas kvar, alltså dessa teman får inte skära sig och trädgården skall ge det helhetsintrycket man vill ge de dem som använder gården.

”Det måste finnas en struktur i trädgården. Många människor kallar sig plantmän. Men det betyder vanligtvis bara att man planterar massor överallt, utan struktur. Ibland funkar det, ibland inte. Jag tror att den bästa trädgården är den där det finns en plan. Inte nödvändigtvis på pappret, men i tanken.” Bergius (2011).

Ett tema kan visa vad man har för känslor, vad man har för hobbyn och vad som är viktigt för en själv. Detta betyder att temat speglar det som finns inne i huset. Men det finns

undantag. Eva Wuite som är känd för sina planeringar, använder sig av samma tankesätt, trädgården är fortsättningen på huset och vardagsrummet. (ForSeasons, 2017)

Andra orsaker till varför man skall använda ett tema är för att påverka någonting. Det kan vara för att visa en specifik karaktär hos ett område, kanske göra sitt egna konstverk med olika färger, eller visa att man odlar själv det man behöver. Till detta är temat *ekologisk och ätbar trädgård* mycket passande, samtidigt som man kan odla det man behöver kan man få en viss social gemenskap (odla i stan, 2010).

Ett av de vanligaste problemen i dagens läge är den minskande mängden av pollineraren. Detta kan påverka hela vår odling samt våra växters välmående. Men pollinerarna har också en egen tematrädgård. Nämligen *Pollinerarens trädgård*, eller *fjärilsträdgården*. Detta trädgårdstema har sin huvudtyngd på att ge pollinerarna pollen, näring och skydd, samtidigt som de lockar till sig de vackra fjärilarna. (Trillium, 2013)

Dagens infrastruktur har sin bas i ett effektivt samhälle. Detta syns också då man ser på till exempel lekplatserna. De är uppbyggda på ett säkert område med en massa olika verktyg med sand eller gummibotten. Naturen finns inte nära på dessa områden. Men med ett tema, som är speciellt utvecklat med tyngdpunkten att få barnen att trivas, är ett effektivt sätt att få barnen ut och leka med mindre kostnad, naturligt och samtidigt stöda den ekologiska mångfalden på området och öka på mängden grönområden i stadsbygden. Men det finns möjligheter för att utveckla grönområdena i städerna. Miljöministeriet har riksomfattande mål för områdesanvändningen och till dessa mål hör bland annat deras områdesvärdering för kultur- och naturarv. (Miljö.fi, 2013)

Enligt min undersökning stöter största delen av människorna på teman på ett eller annat sätt. Det finns bland annat en butik som säljer färdiga fröpåsar för olika teman. Till deras temaurlval hör bland annat barnens favoriter, fjärilsträdgårdens favoriter, ätbara blommor och sten trädgården (Hyötykasviyhdistys, 2017). Så om det känns som att växtvalen är svåra, och kanske man inte hittar de växter som passar till ditt tema, så finns det alternativ.

4.1 Val av tema

”Att välja ett tema gör att en ide föder tio nya” skriver Kerstin Engstrand i *Sköna balkonger & Terrasser* (2004).

Att välja ett tema till sin trädgård, eller trädgården man planerar kan vara svårare än man tänkt sig. Men då man valt ett tema så kan man välja enkla riktlinjer som nämns i till exempel guideboken (bilaga nr 4) för att få en trädgård med en röd tråd. Det kan löna sig att dela in sin trädgård enligt användning och välja temat enligt det.

Grunden till att välja ett tema är dej själv. Vad tycker du om? (Maisemasuunnittelu, 2013)

För att välja ett tema skall man börja med sin livssituation; hur ser din vardag ut? har du mycket eller lite tid att sköta om trädgården? har du barn eller husdjur och måste beakta dem i trädgården? vad vill du få av din trädgård och hur mycket och under vilka situationer vill du vara i din trädgård? Samma frågor gäller den som skall planera trädgården, och många fler. Det är svaren till dessa frågor som ger det tema som passar bäst för gården.

Om din livssituation är att du inte har så mycket tid att ta hand om en trädgård, så kan en sten trädgård eller en trädgård med barrväxter vara ett bra val. Om du vill ha så mycket nytta av din trädgård som möjligt kanske du väljer att odla en ekologisk och ätbar trädgård? Möjligheterna är egentligen oändliga. Men välj ett tema som passar dej och din situation, och ger dej nöje. Passa på att kombinera flera olika teman så att du får den trädgård som passar dig (Din byggare, 2015). Kanske framsidan av huset som alla ser till först är en vacker perenn rabatt med färgtema som väcker intresse. Baksidan av huset kanske består till en del av barrväxttemat för att underlätta skötseln, medan närheten av terrassen består av moongarden temat för att öka trivseln på kvällarna. En bit bort kanske det finns en örträdgård med temat ekologiskt och ätbart. Varför inte? Det finns inget som hindrar att välja flera teman till en större gård. Detta brukar också kallas att dela en trädgård in i olika rum. (hus & Hem, 29.05.2016)

Enligt Jukarainen (MTV, 3.5.2017) väljer finländare allt mera att endast använda sig av ettårika växter i krukor. Detta är alltså en version av terrass trädgården.

Ett annat tips är att se hur ditt hem ser ut, ofta kan man kombinera inredningen av hemmet med ett passande tema, så att trädgården är bara en fortsättning på ditt vardagsrum eller ditt kök.

5 Metoder och tillvägagångssätt

I detta kapitel kommer metoderna samt övriga sätt fram om hur jag fått information om teman. Under arbetets gång användes varierande metoder för att få så mångsidiga svar som möjligt.

Metoderna varierade från egna undersökningar med hjälp av nätet och böcker, till intervjuer och en enkät som skickades ut åt flera som arbetar inom den gröna branschen.

5.1 Intervju

För att få lite mer detaljer och ett klarare svar av hur ett tema kan definieras skickade jag ut en intervjuenkät till Eva Wuite och Mia Oksanen som jag gjorde min praktik för. Eva Wuite, som jobbat med landskapsplanering i tio år, är känd för sin kunskap inom landskapsplanering samt sina planeringar i serien Huvila & Huussi (ForSeasons, 2017). Hon äger också ett planeringsföretag och tillsammans med Mia Oksanen äger de ett grönanläggningsföretag som har kunder runt huvudstadsregionen och längre vid önskemål (GardenLiving, 2017).

Frågorna valde jag på basis av vad som blev smått oklart, eller osäkert från enkätens del. Intervjun skedde på finska. Intervjun skickades ut via e-mail på grund av att de är båda fullbokade och har svårt att hitta tid för att svara på frågorna, därför ansåg vi att det är lättare att svara på frågorna då de själv hinner via mejl (bilaga nr 1 & 2).

5.2 Enkät

Genom att skicka ut en enkät som frågar hur människor ser på teman, hur de fått veta om teman samt om de påverkas av dem inom den gröna branschen får man en bra inblick i hur det ser ut i verkligheten. Enkäten gjordes med hjälp av Google Forms, och var därför lätt att fylla i, men det är också lätt att tolka svaren. Du hittar enkäten som bilaga nr.4.

Enkäten innehöll frågor som är riktade till de som jobbar inom den gröna sektorn, och därför önskade jag få mer konkreta svar om det påverkar deras jobb, samt olika exempel på de vanligaste teman de stött på.

5.3 Litteraturundersökning

Till min egen undersökning har jag använt flera olika böcker enligt teman, då man hittar ett tema som intresserar finns det olika böcker som kan tangera just detta tema. Men jag har också använt mej av flera olika nätsidor.

Då man undersöker teman på nätet dyker det upp olika åsikter, skrivelser om vanliga teman samt en massa frågor angående teman. Samma tema kan ha flera olika namn, enligt vad de symboliserar, men kärt barn har många namn. Då man läser beskrivningen av teman från de olika sidorna hittar man ändå samma beskrivning, därför är de lätta att känna igen. Men då man använder nätet dyker det upp en stor del av teman, som identifieras som en ny, dock det ändå funnits längre. Så kritisk granskning skall användas.

Jag använde mig av de källor jag anser vara pålitliga, detta innebär större tidningsartiklar, kända trädgårdssidor samt olika företags sidor, för att minimera risken för felaktig information.

6 Resultat och tolkning

I detta kapitel förs fram resultaten från enkäten, intervjuerna och undersökningen. Resultaten kommer att jämföras, och detta kommer att ge en noggrannare inblick i om teman påverkar den gröna branschen inom plantskoleodling, planering eller annat.

6.1 Intervjuernas resultat

För intervjuernas del fick jag en del klarhet på hur man kan definiera teman, och hur man skiljer teman från stilar och trender. Annars är svaren i samma linje som enkätens resultat.

Mia Oksanen svarade också att det kan vara svårt att använda sig av teman, om inte kunden önskar det rakt, då man som planerare ofta kan bli inblandad till mindre delar av en gård. Då planerar man denna del av gården så den passar in med den övriga omgivningen (bilaga nr.1).

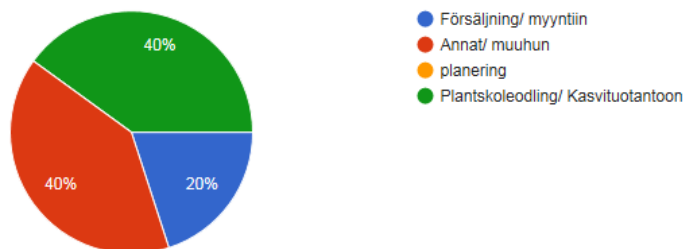
Eva Wuite berättade i sin intervju (bilaga nr. 2) att ett tema är mera innehållsmässig, stilar borde vara mer i kontakt med byggnadens arkitektur och omgivningen. Trender består mer av detaljer, endera områdesvis eller av vissa växter, material och detaljer.

6.2 Enkätens resultat

Till de vanligaste teman nämndes färgtema, perenntema, stentema, barrväxt tema, naturnära tema, barn- och hundvänligt tema i trädgården, hållbar utveckling, underhåll av dagvatten inom tomten, industriell tema, nyttoväxt tema etc. Hur dessa teman påverkar deras jobb var bland annat att det kan vara svårt att hitta passande växter för olika teman.

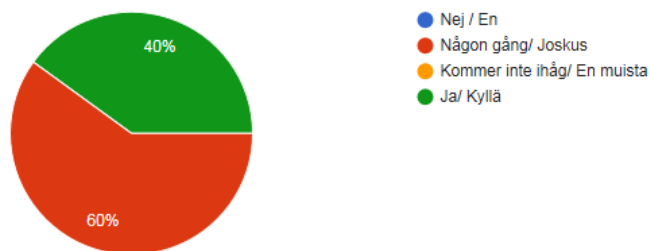
Enkätens resultat gav en hel del information om teman. Denna information använde jag mig av då jag valde de vanligaste teman samt för olika tips angående dessa teman. Enkäten gav också mycket information om hur man får information om teman.

Jag arbetar med../Työni liittyy.. (5 vastausta)

Har ni hört om teman i trädgårdar tidigare? Oletteko kuulleet puutarhan teemoista aikaisemmin?

(5 vastausta)

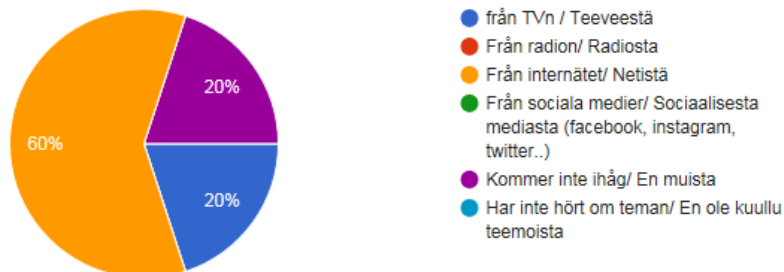

Figur 5 . Denna första figur visar vad de som svarade på enkäten jobbar med huvudsakligen samt om de hört om teman tidigare.

Från det första svaret (figur 5) ser man att de som svarat har olika bakgrunder. I kontakt uppgifterna som de fyllde i syns det att det var bland annat trädgårdsmästare, fruktodlare och Helsingfors Lanskapsplaneringsansvarige som svarade på enkäten. Av dessa fem som svarade har 60% hört någon gång, och 40% definitivt hört om teman. Det betyder att alla har hört åtminstone någon gång om teman.

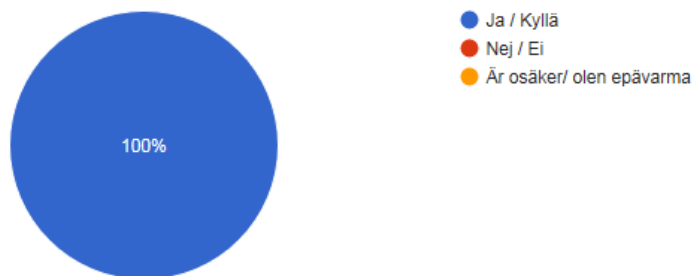
Om ni har hört om teman tidigare, varifrån? / Jos olette kuulleet teemoista aikaisemmin, mistä?

(5 vastausta)

Har ni stött på teman i trädgårdar? Oletteko törmänneet teemoihin puutarhoissa?

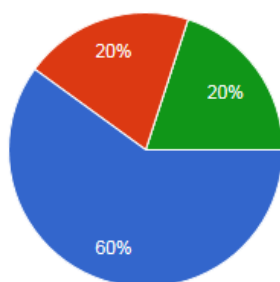
(5 vastausta)

Figur nr 6. Denna figur visar varifrån informationen om teman oftast kommer samt om de som svarat stött på teman i trädgårdar.

Från enkäten kan man se att över hälften har hört om teman från nätet (figur 6), medan alla har stött på teman i trädgårdar. Detta innebär att alla de som svarade på enkäten, oberoende vilken bakgrund de har, har stött på teman i trädgårdarna.

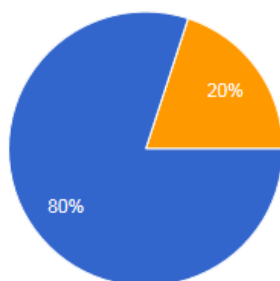
Egen trädgård / Oma puutarha (5 vastausta)

- Jag har en egen trädgård utan tema / minulla on oma puutarha ilman teemaa
- Jag har en egen trädgård med tema / minulla on oma puutarha teemalla
- Jag kan inte säga om min trädgård har ett tema / En osaa sanoa onko puutarhallani teemaa
- Jag har inte en trädgård / Minulla ei ole puutarhaa

Om ni arbetar inom den gröna sektorn, påverkar teman era arbeten? Jos työskentelette vihreänsektorin sisällä, vaikuttavatko teemat työhönne?

(5 vastausta)

- Ja / Kyllä
- Nej / Ei
- Kan inte säga / En osaa sanoa

Figur nr 7. Figuren visar om de som svarat använder själv teman i sina trädgårdar samt om teman påverkar deras arbeten.

Av alla de som svarade har 60% en trädgård själv som är utan tema, och 20% en trädgård med tema (figur 7), vilket betyder att en av fem har använt sig medvetet av teman i sin trädgård. Hur teman påverkar arbetet varierar, men av dessa är det 80% som svarat anser att teman påverkar deras arbete.

Om teman påverkar ert arbete, hur? Jos teman vaikuttavat työhönne, miten?

(3 vastausta)

Svåra att hitta växter till

Viheralueiden kasvillisuus ja rakenteet on valittu teeman mukaan, samoin muodot. Näin ainakin alunperin, vuosien saatossa suunnitellut teemat tullaavat unohtumaan tai niitä ei vain osata huomioida.

I planeringsskede påverkar kundernas önskemål, omgivningen där trädgården finns t.ex. arkitekturen, naturen. Tema till trädgården kan också komma från livsstilen och livssituationen.

Om ni har stött på teman, vilka? Jos olette törmänneet teemoihin, mihin?

(4 vastausta)

Alakivenpuisto ätbara växter, Rodoparken rodon o azaleor mmmm

Kasvatan hedelmäpuita, joten useimmiten teemana on hyötykasvit/syötävät puutarhat.

Meri; aallot

Japanskt tema, skogstema, färgtema, perennstema, stentema, barrväxt tema, naturnära tema, barn- och hundvänligt tema i trädgården, hållbar utveckling, underhåll av dagvatten inom tomten, industriell tema, nyttoväxt tema etc.

Figur 8. Denna figur visar hur teman mera konkret påverkar deras arbeten, samt om de stött på teman, vilka.

Svaren visar att det kan vara svårt att hitta växter till dessa teman, eller så kan temat påverka planeringen i form av kundens önskemål, livssituationen och husets arkitektur. Men det förs också fram att teman kan glömmas bort efter en tid, eller så kan det inte beaktas. Det räknades också upp de vanligaste teman de stött på i trädgårdar (figur 8).

6.3 Resultat från litteraturundersökningen

Resultaten från den egna undersökningen visade att de vanligaste teman varierar starkt enligt åsikterna från flera olika nätsidor. Men med hjälp av böcker så fick jag nerskalat de vanligaste teman till tio stycken. De teman jag ansåg vara de vanligaste är sådana som man stöter på i Finland, och oftast i de privata trädgårdarna. Men en del av dessa teman är också vanliga i mer offentliga områden.

6.4 Guidebok

I guideboken (bilaga nr.5) finns det mer information om de tio vanligaste teman. I denna finns det en kort allmän beskrivning om temat samt tips för planeraren, så som olika sätt att följa temat samt om det finns eventuella små planeringsförslag för att få den rätta känslan för temat. Det finns också flera olika växtvals rekommendationer som passar temat, samt hittas i Finland.

I guideboken finns det också eventuella referenser till områden i Finland som använt sig av dessa teman. Det finns också bilder som kan ge idéer samt inspiration till planeraren, kunden och plantodlaren.

Guideboken är formad som en broschyr, vilket underlättar planeraren för att hitta idéer, kunden för att hitta information samt för plantodlaren för att kunna marknadsföra sina produkter på ett enkelt sätt.

7 De tio vanligaste teman

I detta kapitel beskrivs de tio vanligaste teman som uppkommit från den egna undersökningen, samt från enkäten och intervjuerna. Teman beskrivs kort vad som är viktigt, samt vad som är den röda tråden och vilken känsla detta tema skall ge besökaren. Själva planeringssynpunkten för dessa teman behandlas i Guideboken.

7.1 Pollinerarnas trädgård eller fjärilensträdgård

Pollinerarnas trädgård eller fjärlens trädgård har sin tyngdpunkt på att locka till sig pollinerare samt fjärilar, ge dem skydd, pollen och näring. Detta sker genom att plantera en stor variation av blommor som utlöser stora mängder pollen (Se bild nr.4). Skydd mot väder och vind ges genom olika insekt hotell samt höjdvariationer i rabatterna. Om man vill stödja pollinerarna mera, kan man be en biodlare hämta en bikupa in på området, detta ger bina skydd, samt hämtar med sig fördelen för biodlaren i form av honung. Fjärilarna anses ofta vara en mycket vacker insekt, och den kopplas ofta till det vackra i naturen, och har därför en positiv inverkan i trädgårdar (Theme Gardens, 2012).

Det finns flera andra sätt att gynna fjärilarna, till dem hör bland annat att använda sig av blommor som blommar med större mängder pollen, men man kan också gynna fjärilslarverna med att lämna klippt gräs och annat kompostmaterial på sin gård som föda för larverna. Det är oftast på hösten som de ståtliga fjärilarna blir lockade till trädgården skriver Seppo Parkkinen (2004) i Perhoset boken.

Figur 9. Variation med växtvalen och dess höjder påverkar positivt pollinerarna samt fjärilarna (Bild av West, L., 2015)

7.2 Moon garden

Moon garden är en trädgård där vita blommor, och ljusa bladverk skall ”lysa upp” under kvällarna (se figur 9). Tanken är att ge en trädgård ett tydligt, sagolikt utseende för att samla och ge ljus för de mörkare kvällarna. Denna trend blir allt vanligare, och speciellt då dagarna är korta och kvällarna långa, ger denna trädgård en bra orsak att vara ute under kvällarna. Detta tema kan användas i hela trädgården, men det fungerar också bra med att bara anlägga en del av sin trädgård enligt detta tema. Då kan man anlägga den del som syns bäst då man sitter på terrassen eller ser ut från fönstret.

Det är viktigt med tre delar för att få en Moon garden. Nämligen plantmaterial, anläggning och assessorer skriver Brian Barth i hans artikel Moon Gardens. (Love to Know, Home and Garden, 2017)

7.3 Ekologiskt och ätbart

Ekologiskt och ätbart är en term som har blivit populär i och med mattrenden i dagens Finland. Det är viktigt att veta var maten kommer ifrån och att den inte behandlas med gifter, eller orsakar stora mängder föroreningar. I denna trädgård finns det olika bärbuskar, fruktträd, örter och annat som kan odlas och användas. Placeringen av växtvalen är som i vilken annan trädgård som helst, det är användningen och odlingen som är viktig (Kotivinkki, 2015).

Det finns flera variationer av detta tema. Det kan vara i form av koloniträdgårdar där alla får plantera vad de vill, och använda sig av dessa växter själv. Det kan också vara en terrass med örter eller en trädgård full med massor av bärbuskar och äppelträd. Detta tema varierar efter trädgårdsägarens behov och initiativ (se figur 10 och 11). Detta tema kan användas lika bra i små trädgårdar som i större, det är växtvalen som påverkar hur stort område som behövs. Det finns också flera olika fruktträd som är odlade så att de inte kräver mycket utrymme (Saarioisten taimistot, 2016). Eftersom det finns nästan oändliga variationer av växtvalen finns det säkert växt val som passar alla dem som använder dem. (Kaupunkiviljely 2014)

då man börjar planera sin ekologiska och ätbara trädgård, rekommenderas att man börjar vid vårvintern. Det man skall beakta är familjens storlek, ålder, tid och förvaringsutrymme för örterna samt bären. Man måste vara realistisk med sin tid, trädgården kommer att kräva tid hela sommaren men också under våren och hösten skall det finnas tid att sätta på trädgården. Det är ogräsbekämpningen som kräver mest tid skriver Taina Koivunen i *Suomalainen piha ja puutarha* boken (2004)

Figur 10 och 11. Planteringsskrukor eller lådor kan göra temat ekologiskt och ätbart enklare att sköta om. (figur 10. Bild av Makunin, 2013). Variationen med planteringarna kan vara allt från bärbuskar och örter till rabarber och annat ätbart. (figur 11, Bild av Pexels, 2016)

Det finns en massa instruktioner om hur man kan odla sina egna örter, och skötsel för dem. Men om man vill vara ekologisk kan man använda sig av organisk-biologisk odlingsmetod. Vilket betyder att man använder det naturliga kretsloppet till en stor del i sin trädgård. Meta Standberg (1978) beskriver biologisk-organisk odling som naturenlig odling, vilket betyder att man försöker få jordmånen i ett bättre skick i sin bok *Odlas utan gifter*.

7.4 Den historiska trädgården

”Just sådana rara, pålitliga, gammaldagscharmiga växter är det, som vi vill se och plantera kring våra villor och sommatorp.” skriver Ulla Beyron i boken *Mormors blommor*, 1989

Den historiska trädgården berättar en historia, visar en tradition och är dekorerad med äldre föremål, så som mjölktonnor, gamla hjul och kärror. Växtvalen har en ljus pastellfärg, och de äldre växterna har sin tyngd då de berättar en historia. Men det finns också möjligheter att använda nya växter, för att få fram de olika färgtonerna. Känslan är egentligen en romantisk villa eller som på mormors gård, skriver Sari Weckström i *Puutarha Studio* (2017).

Vad är en historisk trädgård? Jo, det finns flera olika inriktningar på den historiska trädgården man kan följa. Det finns ungefär 26 stycken olika inriktningar man kan välja mellan, till dem hör bondgården, villaträdgården, herrgården, prästgården samt skogsparker (*Historialliset puutarhat*, 2002).

Detta trädgårdstema stöter man ofta på vid äldre bostadsområden eller på museernas gårdar. (Peda 2002) Temat är ofta i kontakt med omgivningen, och flera museer, bondgårdar och äldre bostadsområden använder sig helt enkelt av de föremål som finns på området. Man kan säga att dessa trädgårdar försöker återskapa det ursprungliga trädgårdstemat för gården, om kunskapen om det ursprungliga temat inte finns, försöker man återskapa känslan av ett historiskt område (se figur 12 och 13).

Figur 12 och 13. Med hjälp av att använda rätt form och äldre trämaterial kan man få fram en mer traditionell känsla med bara ett staket (figur 12, Antranas, 2014). Med hjälp av olika dekorationer och blandningar av blommor får man fram mormors känslan. (figur 13, Max pixel, 2014)

Om man vill vara noggrann med den historiska stilen finns det flera mycket kännetecknande drag för olika hundratal i trädgårdarna. På 1600-talet var det äppelträden, körsbärsträden samt flera olika örter och kryddor som odlades. Då var det prästgårdar, villagårdar samt olika adelsgårdar som visade vägen för trädgården. Ofta beställdes fröna utomlands ifrån men i och med den finska vintern dog ofta en stor del av växterna. Men i och med detta kom också en del nya växter till de finska trädgårdarna. på 1700-talet var det formträdgården som var i en viktig position. Områdena var indelade för olika växter och perenner, och förädling av flera olika träd var vanligt. Då blev det vanligt med syrenen, buskrosor och sibiriska ärtbusken. På 1800-talet var det landskapet som beaktades. Den omgivande naturen snyggades upp och trädgården följde i samma stil. Man använde olika pergolan, lusthus och dekorationsbuskar. De kännetecknande växterna var schersminbuskar, Mustiala rosen och druvfläder. På 1900-talet blev det en större förändring i trädgårdsstilen. Nu var även de trädgårdar som inte ägdes av adeln och dekorerades med buskar och perenner. Nu fick alla njuta av de vackra dekorationsväxterna och trädgårdslivet blev ett allmänt nöje. Vid detta skede dekorerades områden runt torp och bondgårdar med perenner och prydnadsbuskar. (Historialliset puutarhat, 2002)

7.5 Feng-Shui

Feng-Shui trädgården har sin bakgrund i den kinesiska kunskapen om fred, ro och harmoni. Det rinnande vattnet i trädgården ger ett lugnande ljud, och växterna skall få växa fritt, och allt detta är kombinerat med olika höjdskillnader i terrängen samt olika naturliga stenmaterial (se figur 14). Då man planerar en Feng-Shui trädgård tar man i beaktande den personligheten av de som skall använda trädgården samt omgivningen. Det är viktigt att använda alla olika sinnen samt att vara så ekologiskt som möjligt i själva planeringen, lika så med användningen (Puutarha- ja Hyvinvointiaksieli, 2010).

Figur 14. De flera olika materialen, vattnet och de runda, mjuka formerna skall ge ett både fred, ro och harmoni. (bild av Woods, P., 2015)

Feng-Shui temat följer Yin & Yang principen. Yin står för det mörkare och lugnare områden, och Yin för solen och ljuset, tanken är att det skall finnas en tydlig balans i trädgården. Balansen skall vara mellan omgivningen, invånarna och själva trädgården. Till sidan av dessa två principer finns det fem element som skall följas; träd, eld, jord, metall och vatten. Alla dessa element har egna färger som beskriver dem. Träd är olika gröna nyanser samt alla levande material, eld är olika orange och röda samt belysningen, jord är olika bruna och gula samt olika föremål som är gjorda av till exempel lera eller sand, metall består av vita och gråa nyanser samt olika stenmaterial, vatten är svarta och mörkblåa nyanser samt olika vattenelement (Puutarha- ja Hyvinvointiaksieli, 2010).

Växtvalen sker enligt den gamla kunskapen, till exempel kan man använda gula blommor framför porten vid ingången för att symboliserar förmögenhet (MTV,2017). Plommonträdens blomning under våren symboliserar ädelhet och plommonträd med frukter symboliserar fertilitet. Pionen har en stor inverkan i Feng-Shui trädgårdarna. De symboliserar lycka och glädje i livet samtidigt som rikedom. Dess betydelse kan variera enligt blommans färg och form, men i sin helhet kan det löna sig att plantera flera av dem på gården. Rosor är kärlekens blommor, men lika så som hos pionerna, påverkar blommans färg betydelsen. Forsythian är också en bra växt att använda sig av då man planerar en Feng-Shui trädgård. Den blommar tidigt på våren med gula blommor vilket symboliserar livskraft och optimism. Magnolian, som tyvärr inte klarar sig så bra över de finska vintrarna, symboliserar god tur och nöjdhet med livet skriver Sari Weckström i sin blogg, Sarin puutarhat. (Sarin puutarhat, 30.08.2014)

Det finns ett speciellt verktyg som kan användas för att planera detta tema, den heter Feng-Shui kompassen. Med hjälp av denna kompass kan man undersöka olika vindsträck, husets samt gårdens form och hur dessa påverkar varandra men också deras påverkan av portens position (Puutarha- ja Hyvinvointiakseli, 2010).

7.6 Den engelska rosenträdgården/ Den romantiska rosenträdgården

Denna trädgård består av gräsmatta som kantas av buskar. Rabatterna består av rosor, pioner och andra ståtliga blommande perenner och buskar (se figur 15). Äppelträden används för att skugga vistelseområden, och det kan finnas olika fontäner eller dammar på gården.

Figur 15. Rabatterna är fyllda med rosor och andra ståtliga perenner. Rabatterna är kantade med buskplanteringar. (Bild av Nixon, D., 2013)

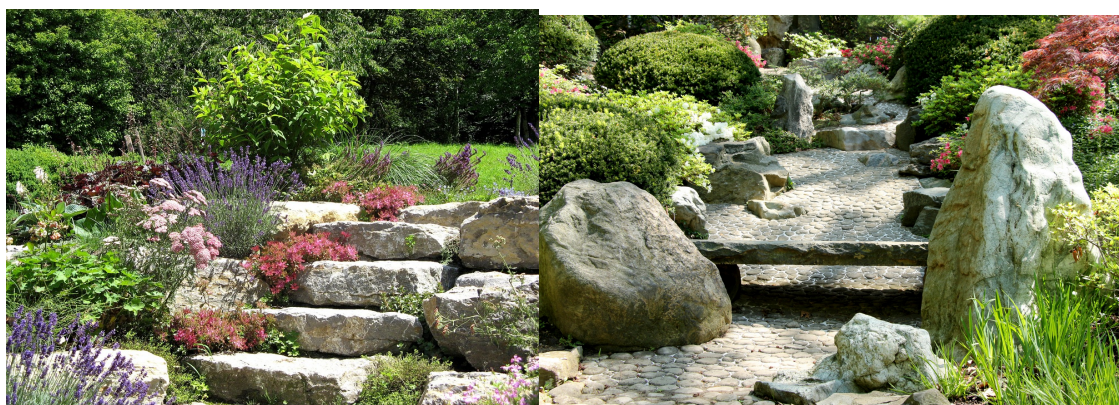
Denna trädgård har sin vikt i att man skall trivas i den, kunna dricka en kopp te eller vistas ute i det lugna. Även möblerna har sin eleganta stil, och trädgården är indelad i rum, som man kan ta till exempel en tupplur i (MTV, 2017).

Detta tema är det man ofta kombinerar med äldre herrgårdar där man kan elegant gå omkring trädgården och njuta av dess lugna, mjuka karaktär (se planerings exempel nr.1). Med fontänerna kan man ändå få en viss ståtlighet till området, och rummen kan fyllas med variation för att inte vara för ointressanta.

Det finns flera olika rosen trädgårdar i Finland. Dessa hittar man på hemsidan av Finska Rosensällskapet. Av dessa kan Mejlans rosen trädgård nämnas som ett bra exempel på att hitta de rosenarter som passar en själv.

7.7 Stenträdgård

Ett vanligt tankesätt är att en trädgård skall vara lättskött (se figur 16). Då kan stenträdgården vara ett bra alternativ. Det är ett stiligt alternativ som inte tappar sin charm ens på vintertiden. Det finns flera olika stenalternativ man kan använda sig av, och då man blandar de grå naturstenarna med de vita dekorationsstenarna kommer en vacker kontrast. Stenträdgården är ett tema som passar speciellt för sluttande områden där andra trädgårdsteman kanske inte passar eller klarar sig.

Figur 16 och 17.. Med hjälp av olika stenar kan man bygga till exempel trappor genom rabatterna. (figur 16, max pixel, 2016) Stora naturstenar tillsammans med andra stenval kan ge ett naturligt intyck som är relativt lättskött. (figur 16, Bild av Freichs, L.)

Växtvalen varierar från perenner till större träd och ormbunkar. Som krönande element kan man använda olika fontäner, vattenbassänger eller omgräva gårdens dike och dekorera det med stenar. (MTV, 2017)

Det finns växtarter som är ”specialister” på att klara sig bland stenar och vid steniga områden, till dem hör till exempel sedum växter. De kan hämta ett naturligt intryck, färg och doft till trädgården, och sortvalen skall gärna väljas så de blommar en efter en så de inte blir för färggrant på engång (se figur 17). Med växterna skall man vara noggrann med placeringen. De skall passa in bland stenarna och gärna klättra lite på stenarna för att hålla den naturliga känslan.

Växtvalen kan variera enligt eget tycke med stenpartiväxter och ståtligare växter till buskar och träd. Men ett av de populäraste växtvalen som kommit upp nu under de senaste åren är dekorationsgräs. Av dem finns det flera olika arter med olika växtsätt och nyanser som naturligt passar in med stenarna i trädgården samt täcker snabbt också större områden. Man vill också ofta snabbt ha sin trädgård färdig, och då passar stenträdgården in skriver Kari Heimonen i sin bok *Kivi Puutarhassa*. (2009)

7.8 Färgträdgård (Färgterapi trädgård)

En färgträdgård kan vara ett av de lättaste teman att använda. Växternas färger kan variera från rött, blått, vitt eller alla regnbågens färger. Man skall också komma ihåg att möblerna påverkar utseendet lika mycket som växtvalen.

Pröva måla om de gamla möblerna till en passande färg för att de skall passa in i ditt tema. Färgen kan också variera från år till år om man använder sig av sommarväxter. (Kerstin Engstrand, *Sköna balkonger & terrasser*, 2004.)

Färgträdgården kan variera med massor av olika färger eller bara bestå av en viss färg (se figur 18). Den vita trädgården är ett elegant val, och växtvalen kan variera från rosor till tulpaner och fruktträd. Vit är också en lätt färg, den blir inte orolig, och den är lätt att kombinera. De vita blommorna har ofta olika nyanser av ljusrött, gult och krämfärger.

Figur 18. Rabatterna är fyllda med flera olika färger. Man kan kombinera olika färger eller plantera enligt färg på olika delar av sin trädgård. (Bild av Kaz, 2015)

Färgträdgården kan också användas som stöd till olika terapiformer. En av dessa terapiformer är Aura-Soma färgterapi. Tanken är att man med hjälp av en terapeut skall välja fyra olika färger som lockar dig av de 111 olika naturliga färgerna. Alla dessa 111 färger är tagna från naturen och varje färg symboliserar någonting som du kanske har svårt med eller behöver just nu, vad dina styrkor är samt olika hinder i din framtid. Av dessa färger kan man då bygga upp en stärkande färgträdgård som stöder förbättrandet av din livssituation enligt denna terapi (Puutarha- ja Hyvinvointiakseli, 2010).

Enligt detta kan det löna sig att endast använda färgtemat i en del av din trädgård, för livssituationen ändras och då ändras också dina färger.

Det sägs att de som väljer regnbågens alla färger är en frisk människa. Regnbågen är någonting som uppmuntrar och drar människor till sig. Enligt läran av färgernas val är det sagt att en frisk människa ut speglar alla regnbågens färger, den röda färgen utger styrka, den orange lockar folk till sig och den gula hämtar glädje och positivitet. Den gröna färgen däremot är balanserande, blåa är lugnande, mörkblåa ger en känsla av trygghet, den lila färgen är den mest andliga färgen och den gråa har en neutral påverkan skriver Marika Borg (2014) i artikeln Värit ovat Voimaa. Listan på färger och dess betydelser är oändliga.

7.9 Barrväxternas trädgård

En trädgård där barrväxterna är huvudtemat är ofta en trädgård som anses vara lättskött. Man kanske skulle tycka att det kan vara ett tråkigt alternativ att använda endast barrväxter i hela sin trädgård, men det är inte bara granar och tallar som anses vara barrväxter.

Till barrväxter räknas douglasgranar, hemlockar, enar, granar, tallar, lärkar, idegranar, ädelgranar, tujor, kryptujor och cypresser. (Alanko & Lagerström, 2006). Inom alla dessa sorter finns det olika växtsätt, färgval och olika storlekar samt former. Det finns också passande växter för olika jordarter (se figur 19).

Figur 19. Olika sorters barrväxter kan ge olika färger till trädgården. (Bild av EncMstr 2007)

7.10 Terrassträdgård eller stadsodlarens trädgård

Detta trädgårdstema har växterna i krukor vid kanten av en terrass eller balkong (se figur 20). Växtvalen kan variera från små rosor, till dekorationsträd och örter. Området skall användas för familjens fritidsområde, eller ett område där de kan sitta och äta morgonmål.

”Mitt svar är att det inte finns några omöjliga balkonger eller terrasser, bara möjliga. [...] Det gäller att se möjligheterna. För det handlar om compact living, där det är uppfinningsrikedom och centimetrar som gäller.” säger Kerstin Engstrand i boken *Sköna balkonger & terrasser* (2004).

Då man talar om terrassträdgård eller statsodlarens trädgård kan man tänka sig att de odlar på mindre områden, så som sin terras, trappa eller på sina fönsterbräden. Men då man använder sig av sina väggar och till och med taken kan man öka på sitt odlingsutrymme på en gång. Det finns passande växter för alla balkonger och terrasser, beroende på solsken kan man välja sådana växter som trivs bäst just där. Man kan också använda sig av terrassens eller balkongens staket som växtplats för olika klängväxter. Möjligheterna för en balkong eller terrass är oändliga.

På sitt fönsterbräde kan man odla örter samt olika plantor som kan anpassa sig till ljusmängden. Till dessa växter hör till exempel vitlöken och smörgåskrasse. (Kaupunkiviljely, 2012)

Figur 20. Krukornas storlek och färg kan variera, likaså kan växtvalen för en terrass trädgård eller en statsodlare. (Bild av cjsaffron, 2011)

Då det kommer till att planera en trädgård med detta tema kan man använda sig av vissa startpunkter. Dessa startpunkter finns uppräknade i Kaupunkiviljely.fi där det finns goda tips och råd för just detta tema. Man skall alltså börja med att välja var man vill odla, är det ett fönsterbräde, en terras eller en trappa. Då man väljer kruka skall krukans vara tillräckligt stor och innehålla tillräckligt med mylla för att plantan skall kunna växa i den, tänk också på krukans djup samt bevattningssystem. Då kommer man vill vad man vill odla, använd sådana örter och växt val som kommer till användning på ett eller annat sätt, men var inte rädd för att pröva på någonting nytt.

I dagens läge finns det mycket som stöder en stadsodlare. Det finns krukor med egna bevattningssystem som fungerar med hjälp av batterier, odlingspåsar där man endast klipper hål och vattnar plantan och ser då den gro på.

8 Kritisk granskning och diskussion

I detta kapitel kommer resultaten att tolkas och granskas noggrannare. För att få en klarhet på hur aktuella resultaten är samt för att få en tydligare bild på hur mycket de faktiskt påverkar plantskoleodlarna, försäljarna och planerarna.

Att definiera vad ett tema är, till skillnader från trender och stilar, var där jag började. Det var svårare än jag tänkt mej. Problemet med att definiera något som används blandat är det att få fram de små skillnaderna mellan dessa termer för att få en klarhet på vilka som är vad kan vara varierande.

Med hjälp av Saols ordbok och olika källor samt intervjuerna kom det fram en tydlig kombination. Människor använder teman och trender blandat med varandra, och till och med blandar stilarna med dessa också. Sedan att hitta information om teman kan vara svårt att hitta om man inte vet var, vad och hur man skall söka efter den. Till en stor del av teman finns det nog böcker, men då måste man specificera sin sökning så man hittar dem. Med till exempel Moon garden temat sökte jag till slut på vita perenner i trädgården då jag hittade boken som behandlar just detta tema, men utan det specifika namnet för temat.

Eva Wuite och Mia Oksanen gav bra exempel på hur de skiljer på teman, stilar och trender (bilaga nr. 1 & 2). Svaren på varifrån man får information om teman, visar samma som enkäten, om man inte söker själv får man inte information om teman.

Enkäten visade tydliga resultat på att alla har hört om teman. Men det kommer också fram samma information som från intervjun, om man inte söker själv information om teman får man inte den. Detta betyder att de som vill använda sig av teman måste själv söka fram den information de behöver. Detta är ett problem om man inte är så kunnig på att formulera sin sökning på olika sätt.

Då jag själv sökte information hittade jag en mycket stark variation av dessa teman. Olika teman kan ha samma namn, eller samma tema kan ha olika namn. Detta betyder att om man inte är kritiskt, och dubbelkollar sin information som finns i nätet, kan man hitta information som är falsk eller felaktig. Därför måste man vara försiktig då man söker informationen själv.

Det finns också en risk att då det kan vara svårt att hitta information om teman, orkar man inte söka efter den heller.

Med att hitta information från nätet finns det också en risk att det finns information som till stora delar baserar sig på ”mej och min trädgård” vilket betyder att så många artiklar och trädgårdar det finns, så många olika variationer av teman finns det. Mitt arbete har grundat sig i att hitta olika riktlinjer, eller guidelines, som man kan använda sig av för att få grunden till de tio vanligaste teman. Efter det kan man själv utveckla det enligt eget tycke.

Problemet med dessa tio vanligaste teman är att de är vanliga idag. Det är mycket möjligt att dessa teman inte är vanliga efter en tid, eller så dyker det upp nya teman som blir vanligare än dessa. Då kan guideboken anses vara gammal, och borde uppdateras. Det kan också hända att de teman som jag fått fram i detta arbete som de vanligaste, inte är det för alla. Andra kan tycka att det finns mycket vanligare teman som inte är uppräknade i detta arbete.

Guideboken innehåller en del info, men för att få in all info för ett tema skulle det behövas en massa mer utrymme. Det vill säga att guideboken är kortfattad, och innehåller bara det som anses vara grunden för de olika teman. Det finns alltså en möjlighet att guideboken borde uppdateras efter en tid och mängden teman borde öka, eller bytas ut efterhand. Guideboken innehåller dock de viktigaste källorna och referenser till områden som använt samma tema i Finland. Det kommer att underlätta om någon vill dubbelkolla informationen eller helt enkelt söka mer information än den som finns i guideboken.

Tanken med guideboken är att den skall kunna användas inom planering, marknadsföring och försäljning av plantor samt för privata människor som hjälp att välja ett tema för sin trädgård. Problemet med detta kan vara att guideboken innehåller daglig grundkunskap om temat just för att den skall passa alla. Det kan betyda att planeraren kanske anser att den är lite för vardaglig och inte så professionell som de skulle vilja. För marknadsföringen finns det bilder och kort information som går snabbt att läsa. Hela utformningen av guideboken är som en plansch där man får en helhetsblick på nån minut. Och efter mina sju år inom kundbetjäning kan jag med egen erfarenhet säga att desto mer kortfattad information, desto bättre.

Som val av tema kommer guideboken att fungera bra, för de teman den innehåller alltså. Men som sagt finns det endast de tio vanligaste teman uppräknade, och därför kan det vara en smal inriktning till de teman som finns idag, eller kommer att finnas om tio år.

9 Källförteckning

Alanko, P. & Lagerström, M., 2006. Havupuut ja –pensaat puutarhassa, u.o., Tammi

Antranas, 2014, Trädgårds staket [Online]
<https://pixabay.com/sv/tr%C3%A4dg%C3%A5rd-staket-tr%C3%A4-staket-plank-484708/>
 [Hämtat 5.5.2017]

Aussieniks, 2016, Japanilainen puutarha [Online]
https://pixabay.com/p-1141003/?no_redirect [Hämtat 4.5.2017]

Barth, B., Moon Gardens [Online]
<http://garden.lovetoknow.com/theme-gardens/moon-gardens> [Hämtat 7.2.1017]

Bergius C. 2011 Drömmen om en vit trädgård , u.o., Semic

Borg, M., Värit ovat voimaa [Online]
<https://www.namaste.fi/fi/inspiroidu/artikkelit/varit-ovat-voimaa> [Hämtat 21.2.2017]

Brunell, T., 2006. Perenner för finländska trädgårdar u.o., Schildst & söderströms

cjsaffron, 2014, Kukkaruukku ja kukat [Online]
https://pixabay.com/p-252104/?no_redirect [Hämtat 4.5.2017]

Din byggare, 2016, Trädgårdsplanering- Planera rätt för trädgården [Online]
<https://www.dinbyggare.se/tradgardsplanering-planera-ratt-for-tradgarden/> [Hämtat 5.5.2017]

Elmia Garden, 2015, Tre trädgårdstrender 2016 [Online]
<http://www.allas.se/tre-tradgardstrender/> [Hämtat 2.2.2017]

EncMstr,2007,OregonGardenconifergarden[Online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oregon_Garden_conifer_garden_2007-12-23_15-07-28_0048.jpeg [Hämtat 4.5.2017]

Engstrand, K., 2004. Sköna balkonger & terrasser , Stockholm, Prisma

Fotshot, 2014, Muodollinen kivi puutarha [Online]
<https://pixabay.com/fi/vaiheet-kivi-muodollinen-puutarha-487189/> [Hämtat 4.5.2017]

Frerichs, L., Japanese Stone Watergarden [Online]
<http://www.publicdomainpictures.net/view-image.php?image=87282&picture=> [Hämtat 4.5.2017]

Nixon, D., 2013, The Old English Rose Garden, Abbey gardens [Online]
<http://www.geograph.org.uk/photo/3588905> [Hämtat 4.5.2017]

Geograph, 2013, The White Garden in The Rookery [Online]
<http://www.geograph.org.uk/photo/3552047> [Hämtat 4.5.2017]

Woods, P., 1999, the Feng-Shui garden [Online]
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8c/Feng_Shui_garden.jpg [Hämtat 17.02.2017]

Hartikainen, M., Historialliset puutarhat [Online]
<https://peda.net/hankkeet/geenivaraoppi/gk/pjpk/k/hp> [Hämtat 5.5.2017]

Heimonen, K., 2009. Kivi Puutarhassa, u.o., Tammi

Hus & Hem, 2014, Trädgårdsskolan del 3: Trädgårdens rum [Online]
<http://www.hemtrevligt.se/husohem/artiklar/tradgard/20140723/tradgardsskolan-del-3-grona-rum/> [Hämtat 5.5.2017]

Hyötykasviyhdistys, Teemapuutarha [Online]
<http://hyotykasviyhdistys.fi/tuote-osasto/siemenet/teemapuutarha/> [Hämtat 2.2.2017]

Kaupunkiviljely, Ruukkupuutarha sopeutuu kaikkialle [Online]
<http://kaupunkiviljely.fi/missa/ruukkupuutarha/> [Hämtat 22.3.2017]

Kaz, 2015, Tulppaanit ja narsisseja [Online]
https://pixabay.com/p-945826/?no_redirect [Hämtat 4.5.2017]

Koivunen, T. & Saario, M., 2004. Suomalainen piha ja puutarha, u.o., Gummerus

Makunin, 2013, Aromaattiset kasvit [Online]
<https://pixabay.com/fi/aromaattiset-kasvit-korianteri-130414/> [Hämtat 4.5.2017]

Max Pixel, 2016, Read Book Old Chair Reading Glasses [Online]
<http://maxpixel.freegreatpicture.com/Read-Book-Old-Chair-Reading-Glasses-Glasses-416492> [Hämtat 4.5.2017]

Max Pixel, 2016, Spray Bee Rose Flower Fly Dark Black Background [Online]
<http://maxpixel.freegreatpicture.com/Spray-Bee-Rose-Flower-Fly-Dark-Black-Background-810042> [Hämtat 4.5.2017]

Max Pixel, 2016, Stone wurz nature, stone garden [Online]
<http://maxpixel.freegreatpicture.com/Stone-Wurz-Nature-Stone-Garden-Plant-Succulent-946004> [Hämtat 4.5.2017]

Miljöförvaltningen, 2016, Riksomfattande mål för områdesanvändningen [Online]
http://www.ymparisto.fi/sv-FI/Livsmiljon_och_planlaggning/Systemet_for_planering_av_markanvandningen/Riksomfattande_mal_for_omradesanvandningen [Hämtat 5.4.2017]

Mtv; Lifestyle, 2017, Hortonomi vinkkaa: Nämä ovat kevään ja kesän puutarhatrendit [Online]
<http://www.mtv.fi/lifestyle/ohjelmat/suomen-kaunein-koti/piha-parveke/uutiset/artikkeli/hortonomi-vinkkaa-nama-ovat-kevaan-ja-kesan-puutarhatrendit/6413198> [Hämtat 5.4.2017]

Mtv; Lifestyle, 2013, Valitse puutarhaasi ihana teema: feng shui tai romanttinen ruusutarha? [Online]
<http://www.mtv.fi/lifestyle/koti/artikkeli/valitse-puutarhaasi-ihana-teema-feng-shui-tai-romanttinen-ruusutarha/3254594> [Hämtat 2.2.2017]

Nieminen, T., 2013, Puutarhan trendit 2013: muodikkaita teemoja [Online]
<http://www.maisemasuunnittelu.fi/index.php?show=blog&postid=380&wpauthor=tanja&posttitle=Puutarhan%20trendit%202013:%20muodikkaita%20teemoja> [Hämtat 4.5.2017]

Nillson, M & Cato, A., 2015, Välkommen till Den Engelska Trädgården- en inspirerande besökssträdgård med engelsk touch [Online]
<http://www.denengelskatradgarden.se/> [Hämtat 21.2.2017]

Odla i stan, Välkommen till oss på Odla i Stan [Online]
<http://www.odlaistan.nu> [Hämtat 4.5.2017]

Oksanen, M., 2015, Gardenliving [Online]
<http://www.gardenliving.fi/> [Hämtat 10.1.2017]

Parkkinen, S., 2004. Perhoset, Hämeenlinna, Karisto Oy

Pexels, 2016, Syötävä ja tuore puutarha [Online]
https://pixabay.com/p-1836661/?no_redirect [Hämtat 4.5.2017]

Planet Natural, Theme gardens [Online]
<https://www.planetnatural.com/theme-gardens/> [Hämtat 2.2.2017]

Puutarha- ja hyvinvointiakseli, 2010, Fengshui [Online]
<http://www.puutarha-akseli.fi/index.php/fengshui> [Hämtat 10.1.2017]

Statens fastighetsverk, Kortkort om trädgårdshistoria [Online]
<http://www.sfv.se/sv/bygg-pa-kunskap/drommen-om-paradiset/> [Hämtat 5.5.2017]

Strandberg, M., 1978 Odla utan gifter: grönsaker, kryddväxter, bär, Stockholm, Awe/Gebers

Trillium, 2013, Fjärilar, humlor & bin [Online]
<http://www.trillium.se/fjarilar-humlor-bin-2/> [Hämtat 5.4.2017]

Vireaho, J., 2015, Kotivinkki: Syötävät kukat [Online]
<http://www.kotivinkki.fi/puutarha/syotavat-kukat> [Hämtat 21.2.2017]

Weckström, S., 2014, Fengshui puutarha – Kukkien symboliikka [Online]
<http://asuntomessut.fi/sarin-puutarhat/fengshui-puutarha-kukkien-symboliikka/> [Hämtat 6.12.2017]

Weckstöm, S., Wanhan ajan puutarha [Online]
<http://www.puutarhastudio.fi/35> [Hämtat 21.2.2017]

West, L., 2015, Butterfly garden [Online]

<https://www.flickr.com/photos/calliope/18041585935> [Hämtat 4.5.2017]

Wuite, E., 2015, Forseasons [Online]

<http://www.forseasons.fi/palvelut.html> [Hämtat 10.1.2017]

10 Bilagor

Bilaga nr. 1 Intervju med Mia Oksanen 24.1.2017

Linda Holmström, Landskapsplanering13
Yrkeshögskolan Novia, Raseborg

Tämä haastattelu on lopputyötäni varten. Toivon että saisin kokonaisen kuvan siitä, miten teemat vaikuttavat suunnitteluun sekä jos niitä käytetään tietoisesti. Lopputyöni käsittelee Suomen tavallisimmat teemat, sekä niiden vaikutusta suunnitteluun, myyntiin sekä taimikasvattajiin.

Nimi, titteli sekä nykyiset työtehtävät:

Mia Oksanen, puutarhuri, yrittäjä. Vastuualueena pihapuolen puutarhurin palvelut.

1. Oletko kuullut teemoista puutarhoissa? Jos olet, onko joku tema, joka on muita yleisempi?

Suunnittelen asiakkaiden toiveita kuunnellen, usein helppohoitoisia kasveja. Harvemmin mielessä erityistä teemaa, koska teen yleensä pihan osia ja yksittäisiä istutusalueita, jotka suunnittelen muuhun pihaan sopivaksi.

2. Käytätkö teemaa/teemoja suunnittelussa?

Joskus, jos asiakkaalla toive tietystä teemasta. Oletan nyt, että teemoilla tarkoitetaan esim. japanilaista tai englantilaista tai vaikka väriteemaa.

3. Mistä olet löytänyt tietoa teemoista, jos käytät niitä suunnittelussa?

Kirjoista ja internetistä

4. Miten erotat teemat, trendeistä ja tyyleistä?

Teemoilla ymmärrän edellämäinitut, trendit vaihtuvat enemmän muotivirtausten mukaan ja tyyli on esim moderni, klassinen yms.

Kiitos vastauksestasi!

Bilaga nr.2 Intervju med Eva Wuite 24.1.2017

Linda Holmström, Landskapsplanering13

Yrkeshögskolan Novia, Raseborg

Tämä haastattelu on lopputyötäni varten. Toivon että saisin kokonaisen kuvan siitä, miten teemat vaikuttavat suunnitteluun sekä jos niitä käytetään tietoisesti. Lopputyöni käsittelee Suomen tavallisimmat teemat, sekä niiden vaikutusta suunnitteluun, myyntiin sekä taimikasvattajiin.

Nimi, titteli sekä nykyiset työtehtävät:

Eva Wuite, suunnitteluhortonomi AMK, Dra.litt. (FM)

Maisemasuunnittelija, yrittäjä (ForSeasons Oy ja GardenLiving Oy)

1.Oletko kuullut teemoista puutarhoissa? Jos olet, onko joku teema,joka on muita yleisempi?

En ole varma, mitä tällä tarkoitetaan. Tarkoitetaanko teemalla, että suunnittelussa on tietty painopiste tai punainen lanka riippuen kohteen ominaisuuksista tai asiakkaan erikoistoiveista? Esim. metsäpuutarha, hyötypuutarha, lasten piha.

2. Käytätkö teemaa/teemoja suunnittelussa?

Jos tarkoitetaan yllämainittuja esimerkkejä, niin kyllä.

3. Mistä olet löytänyt tietoa teemoista, jos käytät niitä suunnittelussa?

En ole etsinyt eikä ole tullut vastaan.

4. Miten erotat teemat, trendeistä ja tyyleistä?

Jos ymmärrän kysymyksen oikein, löytyy teema ympäristössä olevista korostettavista elementeistä TAI asukkaiden/ omistajien erikoistoiveesta.

Teema on enemmän sisällöllinen, tyylien pitäisi olla kytköksissä rakennuksen arkkitehtuuriin ja raja-alueilla ympäristöön. Trendit koostuvat enemmänkin yksityiskohdista, joko alueellisista tai tietyistä kasveista, materiaaleista ja detaljeista.

Kiitos vastauksestasi!

Bilaga Nr 3. Ord definitioner

TEMA te⁴ma l. te³ma², n. [...]

[liksom d. tema o. t. thema sannol. närmast av lat. thema , av gr. θέμα, det uppställda, påstående m. m., till τιθεναι, ställa, sätta, lägga, till den rot som äv. föreligger i

1) om grundtanke i l. ämne för muntlig l. skriftlig l. litterär l. konstnärlig framställning o. d.; förr äv. om tes l. påstående. Thet temma lærer ei kunna kulkastas, omnes catholici sunt sanctorum et papae sui adoratores. SWEDENBORG RebNat . 1: 215 (1711). Fåfängligheten af alla jordiska njutningar, hvilket utgör temat i Predikare-boken. AGARDH ThSkr . 1: 3 (1842, 1855). Det genomgående temat var eljes bolsjevifikaran. Talets författare hade just inte sparat sina färger, när han målade den lede på väggen. GHT 1/2 1944 , s. 6. Temat om den med misteln dödade guden framträder på nordiskt område i Baldersmyten. Arv 1947 , s. 145. De övriga temana, som förekom på konferensen var säkerhetsaspekter, tunnväggiga konstruktioner, höghus (osv.) . TT 1970 , nr 15, s. 70 . Att tavlor som dessa (som skildrar ”den breda o. den smala vägen”) har överlevt moder och trender . . bekräftar temats aktualitet även i vår egen tid. Kulturen 1988 , s. 80. -- jfr BEVIS- , GRUND- , SIDO- , ÄLSKLINGS-TEMA m. fl. -- särsk.

[TEMA 1.a]

a) om övergripande ämne för forskning l. skolarbete o. d. som överskrider traditionella gränser mellan universitets- resp. skolämnen; i sht ss. förled i ssgrna TEMA-ARBETE, -FORSKNING m. fl. Hela skolan arbetade med samma tema. ERIKSSON o. DOVELIUS Önskesamh. 19 (1998) . [...]

– (1) TEMA-TRÄDGÅRD ~²⁰, äv. ~⁰². trädgård anlagd med inriktning på visst tema; jfr -park . GbgP 4/10 1983 , s. 34. --

<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/> 5.12.2016

TREND trän⁴d , r.; best. -en ; pl. -er .

[liksom t. trend av eng. trend , (in)riktning, [...]

2) om inom bestämt område (ss. åsiktsriktning l. vetenskap l. klädmode) förhärskande utveckling l. strömning o. d. (med kortare varaktighet) som ligger i tiden (se TID , sbst. 4 b α), särsk. närmande sig l. övergående i bet.: mode(riktning); särsk.

[efter eng. set a trend

] i uttr. sätta trenden , initiera l. popularisera mode(riktning). De flesta cocktail- och middagsklänningarna (följer) den allmänna trenden och har höjda midjor. GHT 3/1 1959 , s. 7 . (Huset) fick den här orangeockra färgen och man kan väl säga att jag satte trenden. SDS 15/11 1992 , s. B2 (<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/> 17.1.2017)

STIL sti⁴1, sbst., förr äv. STYL, sbst.¹, r. l. m.; best. -en

2) [utvidgad anv. av 1] om (för ngn l. (företrädare för) viss konstart l. konstnärlig skola l. uppfattning o. d. eget l. karakteristiskt l. typiskt) sätt att forma l. framställa ngt inom skådespelets (jfr 1) l. musikens l. den bildande konstens l. konsthantverkets l. trädgårdskonstens o. d. område; äv. dels om helhetsintrycket av de speciella egenheter (i en skådespelares agerande l. ett skådespels uppsättning l. ngt av en musiker l. konstnär l. konsthantverkare o. d. skapat) vari sådant sätt tar sig uttryck, dels om slag l. art l. riktning (se RIKTNING, sbst.² 4,

5) o. d. som stil (i ovan angivna betydelser) företräder l. representerar (särsk. liktydigt med: stilart, stilriktning); stundom äv. (företrädesvis ss. förled i vissa ssgr) övergående i pregnant(are) anv., om särpräglad l. äkta l. god l. förnäm l. strikt l. ledande o. d. stil; förr äv. i pleonastisk (gm och etablerad) förb. med maner (se MANER, sbst.¹ 4 a); jfr 5. Antik, klassisk, modern stil. Jonisk, dorisk, gotisk stil. Gustaviansk stil. (Skådespelens) innehåld är aldeles lika, fast än maneret och stilen derutinnan kan vara mycket olik. ÖSTERLING Ter. 1: 7 (1699).
(<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/> 17.1.2016)

Bilaga nr.4. Enkät om Teman i Trädgården, Teemat puutarhassa

Detta formulär är kopplat till examensarbetet där jag följer upp temanas påverkan i trädgården, för planeraren och också för plantskoleodling. Med teman anses sättet att planera, anlägga eller köpa växter enligt en viss princip. T.ex. De skall alla vara inhemska växter, en viss färg eller ha ett visst växtsätt mm.

Tämä lomake liittyy lopputyöhöön jossa selvitan teemojen vaikutus puutarhaan, suunnitteli ja kasvituoantoon sekä myyntiin. Teemalla tarkoitetaan jos suunnittelee, istuttaa tai ostaa kasveja tietystä syystä. Esimerkiksi kasvit pitää olla kotimaisia, tietyt väriset tai kasvaa tietyllä tavalla ym.

***Pakollinen**

1. Namn, tittel och arbetsplats. Nimi, titteli ja työpaikka *

2. Jag arbetar med../Työni liittyy.. *

Merkitse vain yksi soikio.

- Försäljning/ myyntiin
- Annat/ muuhun
- planering

3. Har ni hört om teman i trädgårdar tidigare? Oletteko kuulleet puutarhan teemoista aikaisemmin? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Nej / En
- Någon gång/ Joskus
- Kommer inte ihåg/ En muista

4. Om ni har hört om teman tidigare, varifrån? / Jos olette kuulleet teemoista aikaisemmin, mistä? *

Merkitse vain yksi soikio.

- från TVn / Teeveestä
- Från radion/ Radiosta
- Från internet/ Netistä
- Från sociala medier/ Sociaalisesta mediasta (facebook, instagram, twitter..)
- Kommer inte ihåg/ En muista
- Har inte hört om teman/ En ole kuullu teemoista

5. Har ni stött på teman i trädgårdar? Oletteko törmänneet teemoihin puutarhoissa? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Ja / Kyllä
- Nej / Ei
- Är osäker/ olen epävarma

6. Egen trädgård / Oma puutarha *

Merkitse vain yksi soikio.

- Jag har en egen trädgård utan tema / minulla on oma puutarha ilman teemaa
- Jag har en egen trädgård med tema/ minulla on oma puutarha teemalla
- Jag kan inte säga om min trädgård har ett tema/ En osaa sanoa onko puutarhallani teemaa
- Jag har inte en trädgård/ Minulla ei ole puutarhaa

7. Om ni arbetar inom den gröna sektorn, påverkar teman era arbeten? Jos työskentelette vihreänsektorin sisällä, vaikuttavatko teemat työhönne?

Merkitse vain yksi soikio.

- Ja/ Kyllä
- Nej / Ei
- Kan inte säga/ En osaa sanoa

8. Om teman påverkar ert arbete, hur? Jos teemat vaikuttavat työhönne, miten?

9. Om ni har stött på teman, vilka? Jos olette törmänneet teemoihin, mihin?

Palvelun tarjoaa

Pollinerarnas trädgård eller fjärilens trädgård

Beskrivning och tips

Pollinerarnas trädgård är en trädgårdsform som har sin tyngd på att locka till sig pollineraren och fjärilar. I dagens samhälle är det viktigt att försöka använda sig av mångfald i planeringarna av grönområden för att förbättra pollinerarnas ställning. Observera växternas zoner.

Tips för planeringen:

- Tänk på mångfalden vid växtvalet
- Det finns perenner som gynnar speciellt pollineraren
- Inhemska eller inhemskt odlade perenner föredras
- Höjdskillnader samt växternas täthet i rabatterna skyddar pollinerarna från väder och vind
- Bikupor och insektshotell kan fås/köpas/hyras av lokala biodlaren
- man kan gynna fjärilslarverna med att lämna klippt gräs och andra kompostmaterial på gården så att larverna har mat av dem

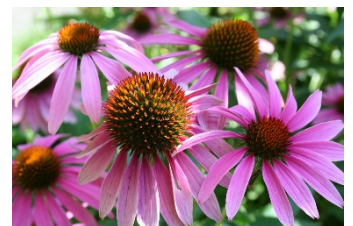
1.

Referenser:

Annala parken, Helsingfors och Botania, tropisk fjärilsträdgård, Joensuu

2. Aster, Aster

3. Echinacea, Solhatt

4. Achillea, Rölleka

5. Lythrum salicaria, Fackelblomster

6. Echinops bannaticus, Blå bolltistel

7. Lavendula angustifolia, lavendel

8. Nepeta faassenii, Kantnepeta

Temynta, Hortensior, olika fruktträd och bärbuskar med mera gynnar pollinerarna samt fjärilarna. Ek, popplar, tall och gran producerar inte nektar men kan ändå ge så kallad ”honungsdagg” vilket gynnar speciellt bin.

Moongarden

Beskrivning och tips:

Moon garden är en trädgård där vita blommor, och ljusa bladverk skall "lysa upp" under kvällarna. Tanken är att ge en trädgård ett tydligt, sagolikt utseende för att samla och ge ljus för de mörkare kvällarna. Observera växtzonerna.

Tips för planeringen:

- Använd varierande plantmaterial, den vita färgen kan finnas i bladen eller blommorna
- Som hjälp för mer kontrast kan man använda sig av olika stenmaterial, samt anläggningar för att få en större, tydligare helhet
- Glöm inte bort att använda accessoarer. Moongarden är en stil där man kan hämta fram det sagolika och stiliga i samband med de vita växterna. Detta skapar en trivsamt samt lockande trädgård.
- Om man inte vill använda vita växter i hela sin trädgård, kan man anlägga den delen närmast terrassen eller den delen som syns bäst från fönstret.

9.

Andra växtexempel: Vitpytta (*Achillea ptarmica* f. *multiplex*), Oriental-liljan Casablanca, lilium orient-gruppen, pioner

10. Alliumlökar, *Allium* 'Mount Everest'

11. Såpnejlika, *Saponaria officinalis*

12. Klätterhortensia, *Hydrangea*

13. Midsommarrosen, *Rosa pimpinellifolia* 'Plena'

14. Trädgårdsjättevalmo, *Papaver* 'Royal Wedding'

15. Brokfunkia, *Hosta undulata* (flera olika variationer)

Ekologiskt och ätbart

Beskrivning och tips:

Det är viktigt att veta var maten kommer ifrån och att den inte behandlas med gifter, eller orsakar stora mängder föroreningar. Den egna trädgården kan därför vara extra viktig. Observera alltid växtzonerna.

Placeringen av denna typs trädgård är som vilken annan trädgård som helst. Växtvalen skall tänkas igenom, och placeringen är extra viktig om man vill att de skall ge ordentlig skörd och smak. Det viktiga är att det odlas sådana växter som sedan också används.

Tips för planeringen:

- Odlingslådor samt krukor kan underlätta skötseln och ge ett klarare utseende
- Placeringen av växterna fungerar som vilken annan trädgård, så ta nytta av höjdskillnaderna samt växtsätten
- Växtvalen påverkar storleken av det område som behövs, detta tema kan användas på vilken gård som helst om man väljer rätt växter. Det finns också fruktträd som är relativt mycket mindre som passar bra på mindre gårdar
- Växternas ljuskrav är extra viktigt att beakta om man vill ha en ordentlig skörd samt smak
- Beakta skördetiden. Om man vill skörda så länge som möjligt lönar det sig att välja flera olika sorter med olika skördetider
- För att spara utrymme kan man också använda korsade arter så som t.ex. Potatom.

16.
&
17.

18. Exempel på örter:

1 åriga: basilika, koriander, dill

2 åriga: Persilja och kummin

Fleråriga: backmejram, mint, rosmarin, vitlök, gräslök, lavendel, citronmeliss

19. Exempel på bärbuskar; vinbär, krusbär, aronia, havtorn, blåbär, björnbär och hallon

20. Exempel på fruktträd; äpple, plommon, körsbär, rönnbär, krikon och päron.

Andra växtexempel: rabarber, vinrankor, sallat, jordgubbar, smultron, rotsaker, gurkor, ärter, bönor, lök, pumpor

Mer om bärbuskar, äppel-, plommon och fruktträd: <http://www.harvialataimi.fi/hla/>
Mer om örter och dess odling: <http://www.yrttitarha.fi/tietopankki/abc/aloitte.html>

Den historiska trädgården

Beskrivning och tips:

Den historiska trädgården berättar en historia, visar en tradition och är dekorerad med äldre föremål, så som mjölk tunnor, gamla hjul och kärror. Växtvalen har en ljusa pastellfärger, och de äldre växterna har sin tyngd då de berättar en historia. Känslan är egentligen en romantisk villa eller som på mormors gård. Man kan säga att trädgårdar med detta tema försöker återskapa det ursprungliga för gården, om kunskapen om det ursprungliga temat inte finns, försöker man återskapa känslan av ett historiskt område.

Tips för planeringen:

-Tyngden kan ligga på de äldre traditionella växterna, men de kan också kombineras med nya växter med rätt känsla

-Använd tillbehör som möbler med äldre stil, och dekorera med passande föremål för att få en passande helhet

-Speciellt med detta tema är det viktigt att trädgården måste passa in med sin omgivning,

-Beakta husets former, färger och dess historik samt användning vid planeringen

21
&
22

23. Druvfläder,
Sambucus racemosa

24. Doft schersmin,
Philadelphus coronarius

25. Humle
Humulus lupulus

26. Mustialarosen,
Rosa 'Minette'

27. Syren
Syringa vulgaris

Andra vanliga växtval:
Äppelträd, körsbär,
buskrosor, päron, sibirisk
ärtbuske, lärk och vallmo

Odlades bland annat:
morötter, rödbetor, timjan,
dill, persilja, kummin

Mer info:

Feng-Shui

Beskrivning och tips:

Feng-Shui trädgården har sin bakgrund i den kinesiska kunskapen om fred, ro och harmoni. Det rinnande vattnet i trädgården ger ett lugnande ljud, och växterna skall få växa fritt, och allt detta är kombinerat med olika höjdskillnader i terrängen samt olika naturliga stenmaterial.

Tips för planeringen:

- Beakta användarnas samt omgivningens personlighet

- Alla sinnen skall användas i trädgården (syn, doft, känsla, hörsel), Kombinera alltså olika växter för att stimulera alla sinnen. Kom ihåg att välja ekologiskt.

- Beakta balansen i trädgården med ljus och skugga, alltså Yin & Yang principen.

Följ de fem element så noga som möjligt.

1. Träd: Gröna nyanser, levande växter och material
2. Eld: röda och orange toner, belysningen
3. Jord: bruna toner, sand och lera samt föremål gjorda av dessa material
4. Metall: Vita och gråa nyanser, stenmaterial
5. Vatten: Svarta och mörkblåa nyanser och vattenelement

28.

Med hjälp av olika föremål, så som vindspel (29.) kan man få till exempel hörselsinnet att användas i trädgården.

Men hjälp av en kompass (30.) kan en Feng-Shui rådgivare få reda på vindriktningarna, husets position och portens rekommenderade plats.

För mer information om aktuella händelser samt föreläsningar om Feng-Shui kan man kontakta Suomen Fengshui ry.

31&32. Plommonträd, *Prunus domestica*

33. Forsythia

34. Luktpion, *paeonia lactiflora*

Den engelska rosenträdgården

Beskrivning och tips:

Denna trädgård har sin vikt i att man skall trivas i den, kunna dricka en kopp te eller vistas ute i det lugna. Även möblerna har sin eleganta stil, och trädgården är indelad i rum, som man kan ta till exempel en tupplur i.

Tips för planeringen:

-Gräsmattan kantas med olika buskar för att göra en tydlig gräns till rabatterna

-Rabatterna består av ståtliga perenner, klätterväxter och buskar

-Skilda vistelseområden skall ge frid och är ofta placerade i sol eller halvsol. De olika rumsindelningarna skall väcka intresse.

-Sittplatser är ofta placerade i skuggiga delar av trädgården i en buktning för att skapa skydd och ge en lugnande känsla. Skuggan fås ofta av äppelträd eller andra parkträdslag.

-Fontäner och dammar kan dekorera områden

3:

Andra vanliga växtalternativ: Pioner, ståtliga och färgglada perenner och fruktträd.
Vanliga dekorationsföremål: Gungor, bänkar och sittplatser, lyktor, fontäner och annat med rätt form och stil.

Exempel på rosalternativen:

Mossros (bild ovan, 36.), *Rosa Centifolia*
Muscosa-Gruppen
Alba gruppen, jungfrurosor, Bourbonrosor, Centifolia-Gruppen, Kyrkgårdsrosor, Grandiflorarosor, Klätterrosor, Miniatyrosor, Myskrosor, Pimpinellifoliarosor med många mer. Mer information fås av det Finska Rosensällskapet.

37. Praktklematis
Piilu, *Clematis*

38. Strandiris, *Iris sibirica*

Stenträdgården

Beskrivning och tips:

Ett vanligt tankesätt är att en trädgård skall vara lättskött. Då kan stenträdgården vara ett bra alternativ. Det är ett stiligt alternativ som inte tappar sin charm ens vintertid.

Tips för planeringen:

- Använd olika stenmaterial för att få kontrast
- Växtvalen kan variera, men de naturliga perennerna och buskarna föredras för att behålla det naturliga intrycket.
- Dekorationsgräs är ett bra val för detta tema.
- Dikeskanter, sluttningar och dammar är ett bra exempel på ett passande ställe för detta tema.
- Vattenelement eller rinnande vatten används ofta i detta tema för att skapa en helhet

39.

42. *Delosperma sutherlandii*

43. Japansk akleja, *Aquilegia flabellata*

44. Strutbräken, *Matteuccia struthiopteris*

45. Vit fetknopp, *Sedum album*

40. Kopparstarr, *Carex buchananii* 'Firefox'

41. Jättetåtel, *Molinia caerulea* 'Heidebraut'

Flera växtalternativ:

Bräkor (*Saxifraga*), Daggkåpor (*Alchemilla*), Rosenstav (*Liatris spicata*), Mossflox (*Phlox subulata*), Äkta stormhatt (*Aconitum napellus*) och Bergenior.

Stenalternativ:

Natursten, sandsten, granit, betong med mera. Dessa blandade med sand, grus och kullerstenar kan ge ett vackert naturligt intryck.

<http://www.meillakotona.fi/puutarha/pihasuunnittelu/istutussuunnitelma-kivikkokasvit-aurinkoiseen-rinteeseen>

<http://www.meillakotona.fi/puutarha/kasvit/21-x-karun-kauniit-kivikkolajit>

<http://www.meillakotona.fi/puutarha/puutarhaideat/13-parasta-heinakasvia>

Färgträdgården

Beskrivning och tips:

En färgträdgård kan vara ett av de lättaste teman att använda. Växternas färger kan variera från rött, blått, vitt eller alla regnbågsfärger.

Tips för planeringen:

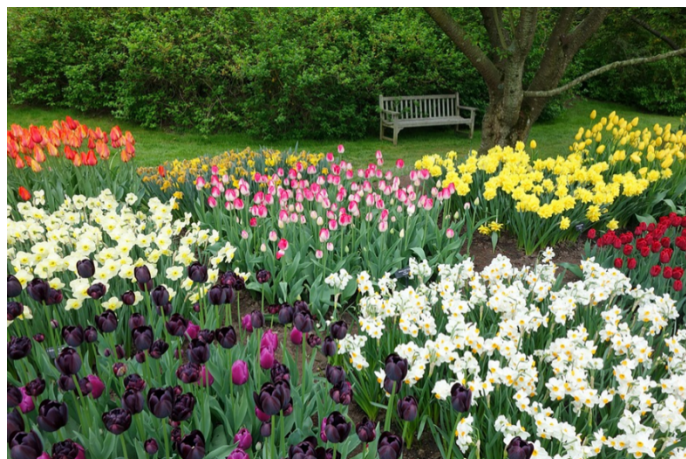
-Växtvalen kan variera så länge de passar in med ditt färgtema. Kom ihåg att det inte är bara olika blommande växter som har färg, utan också bladverken.

-Passa på att använda dina möbler som en del av detta tema, måla om dem om du byter färg val eller bara för att pigga upp gården

-Använd höjdskillnader i rabatterna för att öka variationen

-Färgvalen skall spegla personligheten, välj enligt färgterapiens grunder; de färger som lockar sig till dig.

-Detta tema är lämpligt för färgterapi, men då kan det vara lönande att endast använda detta tema på en mindre del av gården. Då livsstilen ändrar, ändrar också färgerna.

46.

Referens: Jakomäki färgträdgård, Helsingfors

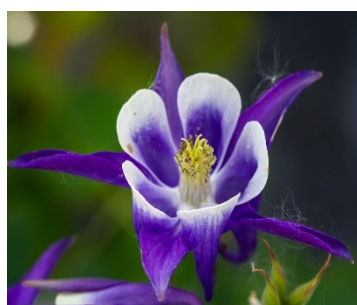
47. Flikveronika,
Veronica austriaca
'Crater Lake Blue'

48. Pion,
Paeonia Itoh-
gruppen

49. Gullstav, *Ligularia*
stenocephala

50. Akleja, *Aquilegia*
hybrid Spring Magic

51. Gladiolus,
Essential

Mer info om färgterapi och färgträdgårdar:

<http://www.puutarha-akseli.fi/index.php/6aistinpuutarhat-28>

Barrväxternas trädgård

Beskrivning och tips:

Med detta tema har man tanken på en trädgård som kanske inte behöver så mycket skötsel men är färggrann och stilig. Till barrväxter räknas douglasgranar, hemlockar, enar, granar, tallar, lärkar, idegranar, ädelgranar, tujor, kryptujor och cypresser.

Tips för planeringen:

-Barrväxterna tål olika mängder ljus och torcka beroende på arten. Kolla upp detta och storleken på arten innan planering.

-Olika barrväxter har olika nyanser av grönt, grått, blått och till och med röd brunt. Lek med färg variationerna för att göra trädgården intressantare.

-Växtsätten kan variera från planta till planta, var säker på att plantan har tillräckligt stor växtplats.

-De olika barrsläkten finns uppräknade, samt deras vanligaste sorter vid sidan om.

52

53. Ädelgranssläktet, *Abies (concolor (ovan), lasiocarpa, koreana, sibirica.)*

54. Lärk, *Larix (decidua (ovan med höst färg), kaempferi, sibirica)*

55. Gran, *Picea (omorica (ovan) engelmannii, pungens, glauca, mariana)*

56. En, *Juniperus (communis, ssp. nana (ovan), repanda)*

57. Hemlock, *Tsuga (canadensis, diversifolia, heterophylla,*

58. Douglasgran, *Pseudotsuga (menziesii)*

59. Tuja, *Thuja (koraiensis, occidentals (ovan), plicata)*

60. Tall, *Pinus (banksiana, cembra ssp. sibirica, mugo (ovan))*

61. Idegran, *Taxus (cuspidata)*

62. Ädelcypress, *Chamaecyparis (lawsoniana (ovan), nootkatensis, pisifera)*

63. Kryptuja, *Microbiota (decussata)*

Terrassträdgård eller stadsodlarens trädgård

Berkrivning och tips:

Detta trädgårdstema är speciellt för terrasser, balkonger, fönsterbräden och trappuppgångar. Tanken är att använda sig av det lilla utrymmet som finns och odla det man vill och behöver, vid sidan om eventuella sommarblommor.

Observera dock krukornas storlek och plantornas växtkrav. Olika kryddor kan vara bra att planetera i minst 1,5 liters krukor med en diameter på 15–20 cm.

Balkonger:

-Då man använder sig av både golv, väggar, staket och tak får man en större odlingsyta. Använd tex. klätterväxter för staketet och väggar, och skruva upp amplar i taket.

- Balkonger mot öst och väst lämpar sig bäst för odling eftersom balkonger mot söder har stark sol vilket kan kräva att plantorna skyddas och vattnas oftare, och balkonger riktade mot norr får för lite solljus.

Fönsterbräde:

-Odlingen på fönsterbrädet är kontrollerat av ljusmängden. Ett fönster som vätter mot söder får mera ljus vilket leder till att växterna börjar gro tidigare.

-Pröva på olika örter men missa inte chansen att odla till exempel rädisor och spenat inomhus också!

Tips:

Det finns flera olika sätt att underlätta odling med detta tema. Till exempel odlingspåsar, bevattningskrukor och olika droppbevattningssystem. Det finns också örtkrukor som gödslar och vattnar örterna med hjälp av batterier. Kom ihåg att det finns växter som är korsade så att du får dubbel nytta av en planta, till exempel tomatens och potatisens korsning Potatom.

För mer information: <http://kaupunkiviljely.fi/>

64.

Referenser: Aalto city Garden, Helsingfors

För mera referenser se <http://kaupunkiviljely.fi/kaupunkiviljelmat/>

65. Smörgåskrasse

66. Vitlök

67. Sallat

68. Rädisa

69. Spenat

Vanliga växtval: olika örter, jordgubbar, tomater, frilandsgurkor, rotsaker, prydnadsväxter som clematis med mera. Alternativen är oändliga.

Källförtäckning:

1. USFWSmidwest, 2016, *Monarch Butterfly and Bumble Bee on Swamp Milkweed* [<https://www.flickr.com/photos/usfwsmidwest/28960994212>] [hämtat 5.5.2017]
2. werner22brigitte, 2013, *Alpine Aster* [Online] [<https://pixabay.com/fi/alpine-aster-villi-kukka-luonne-181569/>] [hämtat 5.5.2017]
3. Violetta, 2013, *Sun Hat* [Online] [https://pixabay.com/p-141742/?no_redirect] [hämtat 5.5.2017]
4. O'Connor, P., 2013, *Yarrow (Achillea millefolium)* [Online] [<https://www.flickr.com/photos/anemoneprojectors/9642720961>] [hämtat 5.5.2017]
5. West, L., 2005, *Purple loosestrife4* [Online] [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lythrum_salicaria,_purple_loosestrife_4.jpg] [hämtat 5.5.2017]
6. Pethan, 2005, *Echinops bannaticus* [Online] [https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Echinops_bannaticus01.jpg] [hämtat 5.5.2017]
7. Dr.cross, 2008, *Bluhendel Lavendel/ blooming lavender* [Online] [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bl%C3%BChender_Lavendel.jpg] [hämtat 5.5.2017]
8. Sten, 2004, *Nepeta faassenii* [Online] [<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nepeta-faassenii.JPG>] [hämtat 5.5.2017]
9. Geograph, 2013, *The White Garden in The Rookery* [Online] [<http://www.geograph.org.uk/photo/3552047>] [Hämtat 4.5.2017]
10. flickr, 2011, *Zierlauch Allium Mount Everest, Elite-Sortiment* [Online] [https://www.flickr.com/photos/pressebereich_dehner/5932695039] [hämtat 5.5.2017]
11. Suehiro S., 2007, *Saponaria officinalis* [Online] [https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Saponaria_officinalis1SHSU.jpg] [hämtat 5.5.2017]
12. Alvesgaspar, 2013, *Hydrangea July 2013* [Online] [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hydrangea_July_2013-1.jpg] [hämtat 5.5.2017]
13. Salo, A., 2014, *Juhannusrusu kukki Keravalla* [Online] [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rosa_spinosissima_%27Plena%27_Juhannusrusu_IMG_2186_C.JPG] [hämtat 5.5.2017]
14. Hemming, H., 2015, *Papaver* [Online] [https://www.flickr.com/photos/henry_hemming/18963578860] [hämtat 5.5.2017]
15. Qwertzy, 2005, *Hosta undulata* [Online] [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hosta_undulata.jpg] [hämtat 5.5.2017]
16. Makunin, 2013, *Aromaattiset kasvit* [Online] [<https://pixabay.com/fi/aromaattiset-kasvit-korianteri-130414/>] [Hämtat 4.5.2017]
17. Pexels, 2016, *Syötävä ja tuore puutarha* [Online] [https://pixabay.com/p-1836661/?no_redirect] [Hämtat 4.5.2017]
18. cocoparisienne, 2014, *Basilika* [Online] [<https://pixabay.com/fi/basilika-yrtit-yrttitarha-kasvi-356729/>] [hämtat 5.5.2017]
19. Pezibear, 2015, *Herukka* [Online] [<https://pixabay.com/fi/herukka-musta-mustaherukoita-frisch-896233/>] [hämtat 5.5.2017]

20. Kapa65, 2016, *Omenapuu* [Online]
<https://pixabay.com/fi/omenapuu-apple-hedelm%C3%A4t-puu-1593216/> [hämtat 5.5.2017]
21. Antranas, 2014, *Trädgårds staket* [Online]
<https://pixabay.com/sv/tr%C3%A4dg%C3%A5rd-staket-tr%C3%A4-staket-plank-484708/> [hämtat 5.5.2017]
22. Max Pixel, 2016, Read Book Old Chair Reading Glasses [Online]
<http://maxpixel.freegreatpicture.com/Read-Book-Old-Chair-Reading-Glasses-Glasses-416492> [Hämtat 4.5.2017]
23. Jerzy, O., 2006, *Sambucus racemosa* [Online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sambucus_racemosa_al.jpg [hämtat 5.5.2017]
24. Kenpei, 2007, *Philadelphus* [Online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Philadelphus_satsumi2.jpg [hämtat 5.5.2017]
25. 4nuc, 2005, *Humulus lupulus* [Online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Humulus_lupulus.jpg [hämtat 5.5.2017]
26. Kymi, 2011, *Mustialanruusu* [Online]
https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Mustialanruusu_1.jpg [hämtat 5.5.2017]
27. Kapa65, 2014, *Syren* [Online]
<https://pixabay.com/sv/syren-syrensl%C3%A4ktet-prydnads-buskar-333316/> [hämtat 5.5.2017]
28. Woods, P., 1999, *the Feng-Shui garden* [Online]
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8c/Feng_Shui_garden.jpg [Hämtat 17.02.2017]
29. Stein, A., 2013, *Fengshui* [Online]
https://pixabay.com/p-167813/?no_redirect [hämtat 5.5.2017]
30. Borghal, 2007, *Fengshui compass* [Online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fengshui_Compass.jpg [hämtat 5.5.2017]
31. Junge, 2016, *Plommonträd* [Online]
<https://pixabay.com/sv/plommontr%C3%A4d-blommor-v%C3%A5r-blomma-1374411/> [hämtat 5.5.2017]
32. OliBac, 2009, *Prunes/Plums* [Online]
<https://www.flickr.com/photos/olibac/3861462754> [hämtat 5.5.2017]
33. Yue, 2014, *Forsythia* [Online]
<https://zh.wikipedia.org/wiki/%E8%BF%9E%E7%BF%98%E5%B1%9E> [hämtat 5.5.2017]
34. Bowler, M., 2007, *Paeonia lactiflora 'Sarah Bernhardt'* [online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paeonia_lactiflora_%27Sarah_Bernhardt.jpg [hämtat 5.5.2017]
35. Nixon, D., 2013, *The Old English Rose Garden, Abbey gardens* [Online]
<http://www.geograph.org.uk/photo/3588905> [Hämtat 4.5.2017]
36. Zhong, N., 2013, *Moss-rose flowers* [Online]
<https://www.flickr.com/photos/96244031@N03/9340495154> [hämtat 5.5.2017]
37. Pixabay, 2016, *Clematis blossom* [Online]
<https://www.pexels.com/photo/bloom-blossom-clematis-climber-206883/> [hämtat 5.5.2017]
38. Rillike, 2011, *Iris* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Iris_sanguinea_\(2\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Iris_sanguinea_(2).jpg) [hämtat 5.5.2017]

39. Frerichs, L., *Japanese Stone Watergarden* [Online]
<http://www.publicdomainpictures.net/view-image.php?image=87282&picture=> [Hämtat 4.5.2017]
40. Standish, P., 2008, *Ornamental Grasses* [online]
<https://www.flickr.com/photos/patrickstandish/3492673459> [hämtat 5.5.2017]
41. Daderot, 2012, *Molinia caerulea* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Molinia_caerulea - Botanical Garden in Kaisaniemi, Helsinki - DSC03557.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Molinia_caerulea_-_Botanical_Garden_in_Kaisaniemi,_Helsinki_-_DSC03557.JPG) [hämtat 5.5.2017]
42. Cliff, 2009, *Table Mountain Iceplant (Delosperma)* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Table Mountain Iceplant \(Delosperma\) %22John Profitt%22 - United States National Arboretum.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Table_Mountain_Iceplant_(Delosperma)_%22John_Profitt%22_-_United_States_National_Arboretum.jpg) [hämtat 5.5.2017]
43. Alpsdake, 2015, *aquilegia flabellata var. pumila* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aquilegia flabellata var. pumila \(flower s3\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aquilegia_flabellata_var._pumila_(flower_s3).JPG) [hämtat 5.5.2017]
44. Vzb83, 2005, *Matteuccia struthiopteris* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Matteuccia struthiopteris.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Matteuccia_struthiopteris.jpg) [hämtat 5.5.2017]
45. Martin, J., 2009, *Sedum album FlowersCloseup* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sedum_album FlowersCloseup 2009July25 SierraNevada.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sedum_album_FlowersCloseup_2009July25_SierraNevada.jpg) [hämtat 5.5.2017]
46. Kaz, 2015, Tulppaanit ja narsisseja [Online]
https://pixabay.com/p-945826/?no_redirect [Hämtat 4.5.2017]
47. Rasbak, 2005, *Veronica austriaca* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Veronica austriaca.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Veronica_austriaca.jpg) [hämtat 5.5.2017]
48. Steakley, J., 2012, *Paeonia 'Scarlet Heaven'* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paeonia %27Scarlet Heaven%27.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paeonia_%27Scarlet_Heaven%27.JPG) [hämtat 5.5.2017]
49. Echnoforsberg, 2008, *Asteraceae Senecioneae Ligularia stenocephala* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Asteraceae Senecioneae Ligularia stenocephala \(2818886776\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Asteraceae_Senecioneae_Ligularia_stenocephala_(2818886776).jpg) [hämtat 5.5.2017]
50. Storch, H., 2012, *Aquilegia vulgaris* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1024 Aquilegia vulgaris. Winkey blue-white-1615.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1024_Aquilegia_vulgaris._Winkey_blue-white-1615.jpg) [hämtat 5.5.2017]
51. Alexas, 2016, *Gladiolus Vit* [Online]
<https://pixabay.com/sv/gladiolus-vit-sommaren-olika-f%C3%A4rger-1529001/> [hämtat 5.5.2017]
52. EncMstr, 2007, *Oregon Garden conifer garden* [Online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oregon_Garden_conifer_garden_2007-12-23_15-07-28_0048.jpeg [Hämtat 4.5.2017]
53. Murray, A.E., 2014, *Abies concolor* [online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/Abies_concolor [hämtat 5.5.2017]
54. Bon, J., 2009, *Larix decidua Embrun* [Online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Larix decidua Embrun1.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Larix_decidua_Embrun1.jpg) [hämtat 5.5.2017]
55. Cruiser, 2008, *Picea omorica* [online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Picea omorika 2.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Picea_omorika_2.JPG) [hämtat 5.5.2017]
56. Sarangib, 2015, *Enbär* [online]
https://pixabay.com/p-1014433/?no_redirect [hämtat 5.5.2017]

57. Breeze, C., 2007, *Tsuga canadensis* cones [online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tsuga_canadensis_cones_KY.jpg [hämtat 5.5.2017]
58. Paulus, K., 2013, *Pseudotsuga menziesii* (Douglas-fir), New York Botanical Garden [online]
<https://www.flickr.com/photos/kpaulus/11674538766> [hämtat 5.5.2017]
59. Athantor, 2009, Podlaskie - Suprasl - Kopna Gora - Arboretum - Thuja occidentalis – plant [online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Podlaskie - Suprasl - Kopna Gora - Arboretum - Thuja occidentalis %27Ellwangeriana Aurea%27 - plant.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Podlaskie_-_Suprasl_-_Kopna_Gora_-_Arboretum_-_Thuja_occidentalis_%27Ellwangeriana_Aurea%27_-_plant.JPG) [hämtat 5.5.2017]
60. Baumgartner, W., 2008, *Pinus mugo* [online]
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pinus_mugo %27Mops%27.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pinus_mugo_%27Mops%27.jpg) [hämtat 5.5.2017]
61. Alpsdake, 2011, *Taxus cuspidata* fruits [online]
https://sco.m.wikipedia.org/wiki/File:Taxus_cuspidata_fruits.JPG [hämtat 5.5.2017]
62. Zell, H., 2009, *Chamaecyparis lawsoniana* [online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chamaecyparis_lawsoniana_001.JPG [hämtat 5.5.2017]
63. Kor!An, 2012, *Microbiota decussata* [online]
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Microbiota_decussata_10.JPG [hämtat 5.5.2017]
64. cjsaffron, 2014, Kukkaruukku ja kukat [Online]
https://pixabay.com/p-252104/?no_redirect [Hämtat 4.5.2017]
65. Yue, 2016, *Brassicaceae* [online]
[https://zh.wikipedia.org/wiki/%E6%B0%B4%E8%8A%B9_\(%E5%8D%81%E5%AD%97%E8%8A%B1%E7%A7%91\)](https://zh.wikipedia.org/wiki/%E6%B0%B4%E8%8A%B9_(%E5%8D%81%E5%AD%97%E8%8A%B1%E7%A7%91)) [hämtat 5.5.2017]
66. Austin, T., 2010, *Garlic harvest* [online]
<https://www.flickr.com/photos/tonyaustin/4720693577> [hämtat 5.5.2017]
67. hansbenn, 2016, Sallad [online]
<https://pixabay.com/sv/sallad-sallat-gr%C3%B6n-1492186/> [hämtat 5.5.2017]
68. Carissarogers, 2017, *Rädisa* [online]
<https://pixabay.com/sv/r%C3%A4disa-r%C3%A4disor-osk%C3%A4rpa-bokeh-red-2069606/> [hämtat 5.5.2017]
69. Greyling, L., Solljus på spenat [online]
<http://www.publicdomainpictures.net/view-image.php?image=121125&picture=&jazyk=SE> [hämtat 5.5.2017]